

Univerzita Karlova
Právnická fakulta

Mikuláš Halás

Imunita v trestním právu

Diplomová práce

Vedoucí: JUDr. Bc. Vladimír Pelc Ph.D.

Katedra trestního práva

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 30. listopadu 2021

Poděkování

Mé velké poděkování patří JUDr. Bc. Vladimíru Pelcovi Ph.D. za jeho cenné rady, připomínky, vstřícnost a pomoc při tvorbě této práce.

Dále bych také rád poděkoval přátelům, rodině a přítelkyni za trpělivost při mém psaní.

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracoval samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Celkový rozsah vlastního textu práce (od úvodu po závěr), včetně mezer a poznámek pod čarou:
148 763 znaků.

V Praze dne 30. listopadu 2021

Obsah

ÚVOD	5
1. POJEM IMUNITY ZÁKONODÁRCŮ	7
1.1. HMOTNĚPRÁVNÍ IMUNITA – INDEMNITA	9
1.1.1. Ochrana hlasování	10
1.1.2. Ochrana projevu	11
1.2. PROCESNÍ IMUNITA.....	13
1.3. POSTUP ORGÁNŮ ČINNÝCH V TRESTNÍM ŘÍZENÍ PŘI ŽÁDOSTI O VYDÁNÍ ZÁKONODÁRCE PŘI DOPADENÍ PŘI TRESTNÉM ČINU NEBO BEZPROSTŘEDNĚ PO NĚM	15
2. VÝVOJ IMUNITY V ČESKOSLOVENSKU A ČESKÉ REPUBLICĚ	16
3. IMUNITA JAKO PROTIPÓL OBECNÝCH ZÁSAD A ZÁJMŮ	19
4. SROVNÁNÍ S ÚPRAVOU VE VYBRANÝCH EVROPSKÝCH STÁTECH	21
4.1. BELGIE	21
4.2. DÁNSKO	22
4.3. FINSKO	22
4.4. FRANCIE	23
4.5. NĚMECKO.....	23
4.6. NIZOZEMSKO.....	24
4.7. VELKÁ BRITÁNIE.....	24
5. POHLED DO UŽÍVÁNÍ IMUNITY A INDEMNITY U ČLENŮ PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY	24
5.1. SENÁT PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY	25
5.2. POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY	25
6. KONKRÉTNÍ PŘÍPADY VYUŽITÍ IMUNITY	27
6.1. (NE)PŘÍPUSTNOST TRESTNÍHO STÍHÁNÍ ZA PROJEV V RÁMCI KLUBU PARLAMENTU ČR 27	
6.2. ŠIRŠÍ CHÁPÁNÍ POJMU „PROJEV“	29
6.3. ROZSAH PARLAMENTNÍ INDEMNITY VE VAZBĚ NA VÝROKY ZÁKONODÁRCE UČINĚNÉ NA SÍTI FACEBOOK	33
6.4. NEVYDÁNÍ KOMUNISTICKÉHO POSLANCE ONDRÁČKA K TRESTNÍMU STÍHÁNÍ	38
6.5. KALOUSEK VERSUS BABIŠ.....	42
6.6. ŠÍŘIL LUBOMÍR VOLNÝ POPLAŠNOU ZPRÁVU?.....	44
6.7. KAUSA ČAPÍ HNÍZDO.....	48
7. ZÁVĚR	57
PŘEHLED POUŽITÝCH POJMŮ A ZKRATEK	61
PŘEHLED ZDROJŮ	63

Úvod

Imunita a její jednotlivé části jsou tématem, které nedá spát nejednomu právnímu teoretikovi. A ani v minulosti tomu nebylo jinak. Především otázka jejího rozsahu byla a je předmětem mnoha debat. Ve značné míře hlavně materiální imunita, tedy indemnita, pak často rozděluje názory nejen právníků, ale také politiků a laické veřejnosti. A děje se tak již opravdu dlouho. I když instituty, které mohou svým obsahem připomínat imunitu, můžeme najít v různých podobách už od starověku¹, tak o některých hranicích a mantinelech probíhají více či méně bouřlivé debaty až do dnešních dnů. Jedním z cílů práce je umožnit čtenářům vhléd mimo jiné i do širšího kontextu důvodů těchto rozporů. Dle mého názoru je důležitým prvkem této nekončící debaty to, že se nejedná o téma čistě právní. Velkou mírou totiž ovlivňuje politický život v naší zemi a je proto logické, že z podstatné části se jedná také o téma politické. Je tak často zneužíváno k politickému boji. Jako další z cílů práce jsem si proto stanovil navrhnout v závěrečných kapitolách takovou změnu současné úpravy, která by tomuto nešvaru nejen posledních let co nejvíce bránila.

Na první pohled by se mohlo zdát, že téma imunity je jakýmsi „výsostným územím“ právníků a teoretiků, kteří se věnují jiným oborům práva, než je právě to trestní. Nejčastěji se s tímto pojmem setkáme, pokud se vydáme směrem bližšího poznání v rámci práva ústavního. Nezanedbatelný význam má také například v rámci mezinárodního práva veřejného a dalších právních oborů. Přesto je více než zřejmé, že institut imunity je velice důležitý i pro právo trestní. Stanovuje totiž řadu pravidel a podmínek, které jsou podstatné pro aplikaci trestněprávních norem (například jsou jimi omezeny orgány činné v trestním řízení i za situací, kdy by bez institutu imunity omezeny nebyly).

V minulosti proběhlo mnoho (zhruba dvě desítky²) pokusů o změnu legislativy spojené s imunitou, především tou poslaneckou, resp. senátorskou. To je totiž ta, která velice pravděpodobně vyvolává největší množství emocí mezi obyvateli. Naprostá většina z nich však neprošla ani legislativním procesem Poslanecké sněmovny, několik jich poté odmítl Senát. Zásadním změnám se pak budu věnovat v samostatné kapitole, protože si zaslouží pozornost, a

---

¹ Viz ČÁSTKOVÁ, Eva. *Parlamentní imunita*. Studie č. 1.207 [online]. Praha: Parlamentní institut, 2008–2010, s. 4 [cit. 22. listopadu 2021]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=1&t=5>

² Vybrané pokusy o legislativní změnu poslanecké imunity v Česku. *Wikipedia* [online]. Praha [cit. 5. dubna 2019]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Imunita_z%C3%A1konod%C3%A1rc%C5%AF_v_%C4%8Cesku

to nejen pro relevanci k tématu této práce, ale také pro svůj zásadní význam v celospolečenském měřítku.

I když jsem již v několika slovech v předchozích odstavcích popsal některé z dílčích cílů, rád bych teď věnoval prostor krátkému shrnutí toho, o čem jsme se rozhodl v této práci psát. Jde o to, která témata může čtenář očekávat, jaké další cíle jsem si stanovil a co vlastně od práce jako takové očekávám. Struktura práce kopíruje právě stanovené cíle.

Logickým začátkem a základem je vymezení a definování pojmu imunity zákonodárců. K tomu se dostanu hned v následující kapitole.

Přestože v českém právním řádu nalezneme úpravu imunity většího množství skupin osob, tato práce se bude téměř výhradně zabývat imunitou členů obou komor Parlamentu České republiky, tedy imunitou parlamentní. Ta jednotnou úpravou zahrnuje imunitu poslanců i senátorů. Byť je úprava stejná, nacházejí se v ní určité nuance, které je třeba správně pojmenovat a vysvětlit.

Neméně důležitou částí mé práce bude krátký historický exkurz o tomto institutu, který by měl čtenáři nastínit základní argumenty a důvody, proč vůbec imunita byla, je a bude potřebná. V rámci této části si pak dále kladu za cíl blíže analyzovat změny, které se v rámci tématu práce udály. Zvažoval jsem, zda tuto kapitolu zařadit již za úvod, jak tomu bývá zvykem, nicméně jsem usoudil, že prospěšnější bude nejprve definovat nejdůležitější pojmy, vysvětlit je a teprve následně se věnovat otázkám historickým.

Imunita jako taková je často vnímána negativně, i když z mého pohledu ne úplně férově. Otázce toho, zda se jedná o spravedlivé a správné nastavení podmínek, se budu věnovat v samostatné kapitole.

Samozřejmě se nejedná o téma jen pro Českou republiku. Proto bude prostor i pro srovnání s dalšími státy.

Nejobsáhlejší kapitolou této práce pak bude pasáž věnovaná rozborům několika vybraných případů. Některé z nich podstatnou měrou napomohly k definici a rozsahu imunity tak, jak ji chápeme v dnešních dnech, jiné jsou pak dle mého názoru notoricky známé i pro „laickou“ veřejnost, pro kterou je samozřejmě tato práce také určena, a proto mi přijde jako zajímavý úkol napsat tuto kapitolu tak, aby měla přínos jak pro odbornou, tak neobornou veřejnost.

V závěru práce bych rád přinesl vlastní pohled na věc, který je ovšem částečně dán mým dlouhodobým zájmem o politiku, čímž jsem si již vytvořil svůj ucelený názor na mnoho témat. Jedním z nich je například právě ochrana svobody projevu zákonodárců. Zároveň bych si dovolil přijít s vlastním návrhem toho, jak by z mého pohledu mohla vypadat ideální úprava,

aby vyvažovala potřebnost a důležitost tohoto institutu, nedocházelo k jeho zneužívání, ale zároveň aby bylo efektivní. To bude vyplývat ze závěrů, které budu moci udělat po zkoumání jednotlivých případů.

Od následujících odstavců se již pokusím plnit jednotlivé dílčí cíle a úkoly této práce.

1. Pojem imunity zákonodárců

Na začátek této kapitoly je důležité zmínit, že Ústava České republiky s pojmem „imunita“ nepracuje. Nutno podotknout, že komentáře k ní s tímto slovem pracují. Není to však pojem tvůrcům legislativy neznámý, v zákonech se totiž vyskytuje. Pokud se budeme tematicky držet v okruhu trestního práva, nalezneme o imunitě zmínku například v zákoně č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (dále také „trestní řád“ nebo „TR“), který ji zmiňuje ve svém § 10 odst. 1. Ten říká, že *„Z pravomoci orgánů činných v trestním řízení podle tohoto zákona jsou vyňaty osoby požívající výsad a imunit podle zákona nebo mezinárodního práva.“* Byť se nejedná o definici imunity, tak právě i z tohoto paragrafu se toho o tomto institutu dozvíme poměrně hodně. Ona první část této věty je podobná definici, kterou najdeme v publikaci s názvem „Nový akademický slovník cizích slov“ z roku 2005. Autor tohoto slovníku imunitu definuje jako *„vynětí osob a majetku z moci obecně platných trestních a jiných předpisů, z moci zákona,“*³ ale také jako *„zvláštní právní ochranu členů zákonodárných sborů, trestní nedotknutelnost.“*⁴ Tento slovník samozřejmě obsahuje i medicínskou definici imunity, což je ta, která pro osobu, která se nevěnuje právu ani politice, bude pravděpodobně známější. Pokud bychom hledali publikaci, která se věnuje čistě imunitě z pohledu práva, můžeme zavítat do publikace ze 40. let minulého století. Weyr tehdy pojem imunity definoval následovně: *„Imunitou s hlediska právního rozumíme pozitivně právní předpis, podle kterého se určitá osoba nebo mnohost osob vyjímá z platnosti určitých, jinak povšechně platných norem. Poněvadž se toto vyjmutí děje zpravidla v zájmu těch, kdož se této platnosti vyjímají, znamená imunita též toliko jako „výsada“ (privilej).“*⁵ Jako jakási výsada či odměna spojená se zvolením je imunita mylně interpretována i dnes. Je však jasné, že je to prvek, který má za úkol zajistit nerušený výkon mandátu v souladu s právním řádem České republiky, ale také prostředek,

---

³ KRAUS, Jiří. Imunita. In: KRAUS, Jiří. *Nový akademický slovník cizích slov A-Ž*. Praha: Academia, 2005, s. 342. ISBN 80-200-1351-2.

⁴ Tamtéž

⁵ Citováno včetně dnes již zastaralých výrazů: WEYR, František. Imunita. In: HÁCHA, Emil, WEYR, František, HOETZEL, Jiří, LAŠTOVKA, Jiří. *Slovník veřejného práva československého*. Brno: Polygrafia – Rudolf M. Rohrer, 1932, s. 1.

který brání například zásahům soudní moci do moci zákonodárné. Někdo by mohl namítat, že v prostředí právního státu v České republice není na místě uvažovat o, byť i teoretické možnosti, zásahu soudů do moci zákonodárné jiným než legitimním způsobem. Na tomto místě však musíme mít na paměti, a jasně to vyplývá i z již výše napsaných slov, že se jedná o institut značně nadčasový. Nesmíme tedy uvažovat pouze o současné situaci. Musíme se poučit z historie, mimo jiné i v České republice, resp. v Československu, kdy rozdělení moci tak, jak funguje dnes, fakticky neexistovalo. Mohl bych poukázat na řadu příkladů z řady politických procesů, které se zde konaly za doby komunistické nadvlády nad naší zemí, nicméně to není cílem této práce a jsem přesvědčen, že čtenáři, kteří mají zájem o téma politické imunity, jsou s těmito historickými a notoricky známými událostmi dobře seznámeni. Věřím, že v dnešní době již není možné, aby se něco podobného opakovalo. Pokud se nad touto problematikou zamyslíme možná až trochu filozoficky, můžeme dojít k názoru a závěru, že imunita vlastně nechrání jen osoby, kterých se týká, ale také samotné soudy před všemi, kteří by chtěli soudní soustavu využít pro svůj vlastní prospěch a pro nečestný politický boj. Správný zákonodárce by měl navíc u každé změny zákona, o to víc pokud se jedná o Ústavu, uvažovat mimo jiné i v dlouhodobém horizontu a nepřemýšlet pouze nad aktuální situací.

Imunita zákonodárců v České republice je upravena v Ústavě České republiky, a to ve článku 27.⁶

Parlamentní imunitu, resp. samotný pojem imunita, můžeme vnímat buď v užším, nebo v širším slova smyslu. V širším slova smyslu se jedná o celkový koncept imunity, jak je zachycen v celém článku 27 Ústavy. V užším slova smyslu pak imunitou vnímáme imunitu procesní (konkrétně k této části imunity později).

Vojtěch Šimíček ve svém článku s názvem „Imunita jako ústavněprávní problém“ zmiňuje minimálně dvě podstatné informace pro tuto práci. Tou první je nutnost uvědomit si, že byť i název článku zmiňuje otázku imunity jako problém ústavněprávní, tak je velice důležité z věcného hlediska vidět i aspekty trestněprávní a správně právní. Tou druhou, velice podstatnou zprávou, kterou nám svým textem sdělil, je další dělení pojmu imunity na dva přístupy, a to na britský a francouzský. „*Britský postoj vždy důsledně trval na pojetí imunity*

---

⁶ Nad rámec kapitoly uvádím: V Ústavě dále nalezneme také imunitu prezidenta republiky, a to konkrétně ve článku 65 odst. 1. Imunitu mimo členy Parlamentu České republiky a prezidenta republiky požívají také soudci, členové evropského parlamentu, ale také například diplomaté. O těch však má práce pojednávat nebude.

jako privilegia parlamentu ve smyslu „freedom of speech, freedom from arrest“ [svoboda projevu, svoboda před zatčením] znamenal pouze ochranu ve významu civilněprávním ... Zatímco britský přístup je typický důrazem na učení a parlamentarismu, vychází francouzský postoj zejména z učení o suverenitě lidu a z teorie dělby moci a projevuje se garancí procesní imunity i indemnity.“⁷ Otázku toho, kterou cestou se vydala většina států, blíže nastíním v samostatné kapitole, nicméně můžu předestřít, že většina zemí Evropy se vydala francouzským směrem, a to včetně České republiky.

Imunitu v zásadě dělíme na dvě části, a to na část procesní (relativní) a hmotněprávní (absolutní), kterou také označujeme jako indemnitu. Tu následně můžeme rozdělit na dvě další části, a to podle účelu toho, co chrání. Pro větší přehlednost práce popisuji jednotlivé části imunity v následujících podkapitolách, které jsou seřazeny podle očíslování odstavců v rámci článku 27 Ústavy. Zvažoval jsem i jiné pořadí, a to podle důležitosti obsahu jednotlivých odstavců. Došel jsem však k závěru, že všechny části jsou natolik podstatné, že není dost dobře možné správně zvolit jejich pořadí důležitosti. Jak vyplyne z dalších kapitol a jejich podkapitol, tak každá část imunity má v celkové koncepci své nedílné místo a určení jejich pořadí by bylo více subjektivním než logickým vyhodnocením jejich důležitosti.

1.1. Hmotněprávní imunita – indemnita

Ústava v čl. 27 odst. 1 a 2 zmiňuje hmotněprávní imunitu, jinými slovy indemnitu. Protože se jedná o úplnou beztrestnost, nazýváme ji také jako absolutní neodpovědnost. To vyplývá i z doslovného znění Ústavy. V odst. 1 a 2 totiž postupně najdeme slova „nelze postihnout“ a „podléhá jen disciplinární pravomoci komory.“ I na tomto místě je však důležité zmínit, že tento pojem (indemnita) se v zákonech nenachází. Najdeme ho však opět napříč komentáři k Ústavě. Pokud budeme chtít doslovnou definici, musíme znovu nahlédnout do již jednou citované publikace „Akademický slovník cizích slov“. Zde nalezneme definici, která zní: „bztrestnost poslance za způsob jeho hlasování, za jeho výroky v parlamentě ap.“⁸ Jak plyne z této definice a jak již také byli zmíněno výše, indemnitu dělíme podle toho, co chrání, na dvě

---

⁷ ŠIMÍČEK, Vojtěch. Imunita jako ústavněprávní problém. In: *Časopis pro právní vědu a praxi*. 1996, 4(1), s. 43. [cit. 16. května 2019] ISSN 1210-9126. Dostupné také z: <https://journals.muni.cz/cpvp/issue/viewIssue/699/307>

⁸ KRAUS, Jiří. Indemnita. In: KRAUS, Jiří. *Nový akademický slovník cizích slov A-Z*. Praha: Academia, 2005, s. 344. ISBN 80-200-1351-2.

další podčásti. Jednou je ochrana hlasování, druhou je pak ochrana projevů poslanců a senátorů v Parlamentu České republiky.

Každý poslanec i senátor musí složit slib v souladu s Ústavou. V rámci svého slibu se mimo jiné zavazuje, že svůj mandát bude vykonávat v zájmu všeho lidu, ale také v rámci svého nejlepšího vědomí a svědomí. To znamená, že není a ani nesmí být formálně vázán žádnými příkazy, a to jak stranickými (ve většině států pak ani není možno donutit tzv. přeběhlíky, kteří opustí stranu, za kterou byli zvoleni, aby se vzdali svého mandátu ve chvíli, kdy tuto stranu opustí. Tato problematika se nazývá otázkou politického reverzu⁹), tak ani voličskými (a pochopitelně ani příkazy od někoho jiného). Jediný, kdo ve výsledku může poslanci a senátorovi složit účty za to, jak hlasoval a jestli jeho hlasování bylo, či nebylo správné, je volič, a to v dalších volbách. A právě hmotněprávní imunita je tím institutem, který má zákonodárcům tuto svobodu rozhodování umožnit.

Jak již bylo řečeno, tak indemnita nechrání pouze hlasování. Je to také ochrana projevu. V otázce ochrany hlasování jsem nezaznamenal snad jedinou debatu či zpochybňování toho, zda je tak rozsáhlá (absolutní) ochrana potřebná, nebo se jedná jen o další „úlitbu“¹⁰ politikům. Jinak tomu je u otázky ochrany projevu. V té najdeme řadu rozdílných názorů i sporů, což potvrzuje i Jelínek, který říká: „*V praxi se ukázalo problematickým, co lze považovat za „projev“ poslance nebo senátora [...]“*¹¹ K tomuto tématu se v rámci práce ještě vrátím.

1.1.1. Ochrana hlasování

Poslanec ani senátor nemůže být postihnut za žádné hlasování v rámci své komory. Platí to samozřejmě i pro hlasování v rámci jednotlivých orgánů těchto komor. Chráněny jsou všechny druhy hlasování, tedy hlasování veřejné, z logiky věci i tajné (nemůžeme s jistotou říct, kdo a jak hlasoval), ale také jiné formy zapojení do rozhodovacího procesu, kdy se například jednotlivý zákonodárce nebo skupina zákonodárců rozhodne opustit místo hlasování (typicky sál, ve kterém probíhá schůze) a tím snížit kvorum nutné pro přijetí zákona v případě, že stačí

---

⁹ Podrobněji KLOKOČKA, Vladimír. Postavení poslance. In: KLOKOČKA, Vladimír. *Ústavní systémy evropských států*. 2. vydání. Praha: Linde, 2006, s. 354–355. ISBN 80-7201-606-7.

¹⁰ Jedná se o metaforu – slovo znamená „oběť bohům ve formě vína“

¹¹ JELÍNEK, Jiří. § 10 TŘ Vynětí z pravomoci orgánů činných v trestním řízení. In: JELÍNEK, Jiří, PELC, Vladimír, ŘÍHA, Jiří, SOVÁK, Zdeněk, BRUNA, Eduard, HERANOVÁ, Simona, MULÁK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 8. vydání. Praha: Leges, 2020, s. 623. ISBN 978-80-7502-395-7.

prostá většina (většina přítomných), případně k takzvanému tolerování vlády, kdy poslanci stran, které vládu otevřeně nepodporují, tímto krokem vládě umožňují vzniknout, resp. získat důvěru Poslanecké sněmovny. V případě veřejného hlasování (tedy i hlasování po jménech) jsou chráněny veškeré druhy hlasování – pro, proti, zdržel se. Není přitom podstatné, o čem se hlasuje, tedy zda se jedná o hlasování ve věci samé, nebo například hlasování o procedurálním návrhu.

Z uvedeného vyplývá, že poslanec ani senátor nemůže být trestně ani jinak stíhán za žádné hlasování, a to ani v případě, že by předmětem hlasování bylo cokoliv protiprávního. Jako příklad *ad absurdum* můžeme uvést situaci, kdy by některý z poslanců extrémistického smýšlení navrhl Poslanecké sněmovně, aby přijala usnesení, které by mělo za cíl popírat holokaust. I pokud by některý z poslanců hlasoval pro přijetí takového usnesení, nemůže být za toto hlasování trestně stíhán, a to přesto, že by se za jiných okolností pravděpodobně mohlo jednat o trestný čin podle zákona č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník (dále také „trestní zákoník“ nebo „TZ“), konkrétně pak § 405 – popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia. Za hlasování nemůže být vystaven ani disciplinárnímu řízení své komory.

Za hlasování v rámci svých komor a jejich orgánů nemůže být poslanec ani senátor stíhán ani po skončení mandátu, jedná se tedy o ochranu doživotní.

1.1.2. Ochrana projevu

Jak již bylo řečeno, tak indemnitu dělíme na dvě podčásti. O první, tedy ochraně hlasování, pojednávala předchozí podkapitola, o té druhé tedy logicky bude pojednávat tato. Její úpravu nalezneme v článku 27 odst. 2 Ústavy, který upravuje a chrání projevy členů Parlamentu.

Důležitou otázkou vždy bylo, co vlastně máme chápat pod pojmem projev. Ústavodárci se při tvorbě Ústavy České republiky rozhodli použít tento termín, který je chápán širěji než pojem „výrok“, který se užíval tradičně dříve¹². Co vše spadá do tohoto pojmu, se postupně utváří a dá se říct, že se i v dnešní době vyvíjí. Základ vychází z již zmíněného anglického výrazu „*freedom of speech*“, byť ten byl chápán restriktivně, a to pouze na mluvené slovo. K extenzivnímu výkladu se však postavili novodobí komentátoři.¹³ Ti za projev považují kromě mluveného slova (tedy výroku) i další formy, a to jak písemné (podpisy, interpelace), ale také

---

¹² Srov. Ústava 1920

¹³ PAVLÍČEK, Václav. Čl. 27. In: PAVLÍČEK, Václav, HŘEBEJK, Jiří. *Ústava a ústavní řád České republiky*. Praha: Linde, 1994, s. 99. ISBN 80-85647-38-9.

gesty a mimikou. Například *Syllová* ve svém komentáři dokonce šla až tak do hloubky tohoto pojmu, že jako druh projevu považuje i druh oblečení.¹⁴ Byť se to může zdát jako opravdu velké rozšíření tohoto pojmu, autorka pravděpodobně vychází z toho, že mezi poslanci a senátory platí nepsané pravidlo o dodržování určitého stylu oblékání, tzv. *dress code* a jeho porušení může být vnímáno takto. I já si dokážu představit situace, kdy by to tak opravdu bylo. *Pavlíček* ve druhém vydání komentáře, na kterém se podílel, pak projev definoval jako „*jakýkoliv úřední úkon (ústavní činnost), jímž se poslanec či senátor projevuje při plnění svého mandátu v příslušné komoře Parlamentu.*“¹⁵ Nejvyšší soud v reakci na kauzy, kterým se i v této práci budu věnovat, tento pojem výrazně, a troufám si říci i zásadně rozšířil, a to tak, že jako projev poslance či senátora označil vzdání se mandátu. K tomu se ale dále budu vyjadřovat v příslušné kapitole týkající se právě tohoto případu.

Nutno říci, že projev je chráněn pouze za předpokladu, že se jedná o projev při výkonu mandátu. Není to však jediná podmínka. Vývoj této problematiky však nebyl jednoduchý. Až v roce 2015 Ústavní soud svým nálezem detailněji definoval tyto podmínky a nastavil tak poměrně jasné pomyslné mantinely. Tomuto rozhodnutí a případu, který k němu vedl, se budu v pozdější fázi práce věnovat v samostatné podkapitole.

Otázka indemnity nebyla dlouhou dobu řešena ani v dalších ohledech.

Je poměrně nesporné, že indemnita chrání projevy členů parlamentu před stíháním veřejnoprávním, tedy proti stíhání za trestné činy, správní delikty a přestupky (způsobené oním projevem). Neexistuje však ustálený názor na to, zda stejný postup platí i pro spory soukromoprávní, tedy zda může být indemnita využita i v případě civilněprávní žaloby podané na člena Parlamentu. Více se tímto tématem budu zabývat v části této práce s názvem *Nevydání komunistického poslance Ondráčka k trestnímu stíhání*.

Dalším debatovaným tématem je rozsah pojmu „*orgán komory*“. V tomto tématu se pak diametrálně liší názor například autorů komentářů s usnesením Nejvyššího soudu, který

---

¹⁴ SYLLOVÁ, Jindřiška. Čl. 27 [Poslanecká imunita] In: SEDLÁČEK, Vladimír, MIKULE, Vladimír, SUCHÁNEK, Radova, SYLLOVÁ, Jindřiška. *Ústava České republiky: komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 311. ISBN 978-80-7179-869-9.

¹⁵ PAVLÍČEK, Václav. Čl. 27. In: PAVLÍČEK, Václav, HŘEBEJK, Jiří. *Ústava a ústavní řád České republiky: komentář*. 1. díl, 2. vydání. Praha: Linde, 1998, s. 151. ISBN 80-7201-110-3.

rozhodoval ve věci trestně stíhaného Víta Bárty, toho času poslance Věcí veřejných (sp. zn. 11 Tcu 135/2012-42). I tomuto tématu se budu věnovat více v samostatné kapitole.

1.2. Procesní imunita

Procesní imunitu poslanců nalezneme zařazenou za imunitou hmotněprávní, konkrétně v člancích 27 odst. 3, 4 Ústavy.

V čl. 27 odst. 3 se dočteme, že „za přestupky poslanec nebo senátor podléhá jen disciplinární pravomoci komory, jejímž je členem, pokud zákon nestanoví jinak.“ Bez hlubší znalosti této problematiky by se tak mohlo zdát, že poslanec ani senátor není odpovědný ani za přestupky, a to ani v případě, kdy jde o přestupek, který nijak nesouvisí s výkonem mandátu, například přestupek v dopravě. Důležité je proto slovní spojení: pokud zákon nestanoví jinak. V roce 2002 však byl přijat zákon, který jinak stanovoval. Konkrétně došlo zákonem č. 78/2002 Sb. ke změně jednacího řádu Poslanecké sněmovny (zákon č. 90/1995 Sb.) i Senátu (zákon č. 107/1999 Sb.). Znění je v obou případech stejné, rozdílné jsou pouze detaily rozlišující obě komory. Touto změnou došlo opět k posunutí členů parlamentu blíže k tomu, aby jejich privilegia nebyla neopodstatněně vysoká oproti „běžným občanům“. Do té doby při spáchání přestupku členem Parlamentu musel správní orgán informovat o této skutečnosti Mandátový a imunitní výbor dané komory, který dále postupoval dle jednacího řádu své komory. Od té doby se však situace zásadně změnila. Pokud se tedy od této změny člen Parlamentu dopustil přestupku, bylo v kompetenci příslušného orgánu situaci vyřešit v případě, kdy takový člen Parlamentu sám výslovně nepožádal o to, aby byl jeho přestupek projednán v rámci řízení v komoře Parlamentu, do které přísluší. To vyplývá ze zákona č. 250/2016 Sb., zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich v § 4 odst. 4. Podle tohoto zákona bude zároveň v takovém případě (pokud nepožádá o projednání v disciplinárním řízení) přestupek projednán.¹⁶

Druhou polovinu procesní imunity poslanců a senátorů najdeme v Ústavě ve článku 27 odst. 4: „Poslanec ani senátor nelze trestně stíhat bez souhlasu komory, jejímž je členem. Odepře-li komora souhlas, je trestní stíhání po dobu trvání mandátu vyloučeno.“ Poslanci i senátoři jsou

---

¹⁶ Op. cit. SYLLOVÁ, Jindřiška. Čl. 27 [Poslanecká imunita] In: SEDLÁČEK, Vladimír, MIKULE, Vladimír, SUCHÁNEK, Radova, SYLLOVÁ, Jindřiška. *Ústava České republiky: komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 314. ISBN 978-80-7179-869-9.

tedy vyňati z působnosti orgánů činných v trestním řízení. To ovšem platí pouze po dobu výkonu jejich mandátu. Ten vzniká zvolením a zaniká pak z důvodů, které jsou taxativně vymezeny ve článku 25 Ústavy. Procesní imunita platí na všechny skutky, tedy i na ty, které poslanec či senátor nevykonal v souvislosti s výkonem svého mandátu. Může nastat situace, kdy se imunita stane procesní překážkou trestního stíhání skutku, který se stal ještě před vznikem mandátu v činnosti naprosto rozdílné a nijak nesouvisející s výkonem mandátu. Taková situace může mít ještě dvě podmnožiny. Tou první je situace, kdy orgány činné v trestním řízení zahájily trestní stíhání ještě před vznikem mandátu. Ve chvíli zvolení tak vzniká procesní překážka, pro kterou není možné pokračovat v trestním stíhání, a to až do chvíle, kdy příslušná komora dá souhlas se stíháním (nikde v právním řádu České republiky nenajdeme ustanovení, které by stanovilo lhůtu pro to, do kdy musí komora o vydání, či nevydání rozhodnout). Tou druhou je pak situace, kdy k trestnímu stíhání dojde až poté, co daná osoba získala mandát.

„Je zjevné, že v případě vzniku mandátu v průběhu trestního stíhání je nutné poslance vydat (souhlasem příslušné komory) a odepření souhlasu je překážkou v dalším pokračování trestního řízení.“¹⁷

Pokud tak neučiní, je stíhání až do konce mandátu vyloučeno. Plně pak souhlasím s názorem *Knoba*, který je autorem citace uvedené o několik málo řádků výše. Pokud by v takovém případě komora odmítla svého člena vydat, byl by to nepřiměřený zásah do práce orgánů činných v trestním řízení a zneužití institutu, který má chránit především práci Parlamentu jako celku, nikoliv jeho jednotlivé členy. Pokud je **poslanec** zvolen v následujících volbách, nepokračuje ve výkonu stávajícího mandátu, ale vzniká mandát nový¹⁸. Proto v takovou chvíli musí orgán činný v trestním řízení podat žádost o vydání znovu, pokud chce v trestním stíhání pokračovat. Musí tak vždy učinit v co nejkratší době poté, co se o zvolení dozvěděl. To ovšem neplatí pro Senát¹⁹, kde se předpokládá i po vzniku nového mandátu, že senátora vydal ten

---

¹⁷ KNOB, Miroslav. Poslanecká imunita v průběhu soudního řízení. *Bulletin*, 2012, roč. 56, č. 11, str. 21 cit. In: PŘÍKASKÁ, Alžběta. Nepřípustnost trestního stíhání členů Parlamentu ČR. *Právní prostor*. [online] 21. září 2017 [cit. 12. března 2019]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/ustavni-pravo/nepripustnost-trestniho-stihani-clenu-parlamentu-cr>

¹⁸ Srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. července 1996, sp. zn. Tcnu 10/96

¹⁹ Odlišně „Navazuje-li na uplynulý mandát bezprostředně mandát další, např. v důsledku znovuzvolení poslance či **senátora**, musí příslušný orgán činný trestním řízení znovu žádat příslušnou komoru o souhlas.“ PROVAZNÍK, Jan. § 10 Vynětí z pravomocí orgánů činných v trestním řízení. In: DRAŠTÍK, Antonín, FENYK, Jaroslav et al. *Trestní řád. Komentář*. I. Díl. Praha: Wolters Kluver, 2017, s 91. ISBN 978-80-7552-600-7.

stejný Senát v pokračujícím období, jelikož byla změněna pouze 1/3 této komory a nezačalo její nové volební období, které je u Senátu kontinuální.

Pokud pak trestní stíhání pro trestný čin spáchaný před vznikem mandátu nezačne před jeho vznikem, nesmí začít až do chvíle, kdy dá daná komora souhlas ke stíhání, protože v takovém případě existuje překážka podle §11 odst. 1 písm. c) trestního řádu (dále také „TŘ“ nebo „tr. řád“). V současné době zákon o jednacím řádu Poslanecké sněmovny ani zákon o jednacím řádu Senátu neupravuje možnost, že by se mohl zákonodárce své imunity vzdát dobrovolně, protože je pouze nositelem tohoto práva. Tomuto tématu se budu věnovat v pozdějších kapitolách této práce.

Jedinou výjimku pak tvoří čl. 27 odst. 5 Ústavy, který upravuje postup, pokud je člen Parlamentu zadržen při spáchání trestného činu nebo bezprostředně po něm. V takovém případě může být i člen Parlamentu zadržen nebo vzat do vazby. Příslušný orgán však musí zadržení ihned oznámit předsedovi dané komory, který rozhodne. Nedá-li do 24 hodin souhlas k odevzdání zadrženého soudu, musí ho policejní orgán propustit a na následující schůzi komory pak její členové rozhodnou o přípustnosti stíhání s konečnou platností. K tomuto tématu podrobněji v příští podkapitole.

1.3. Postup orgánů činných v trestním řízení při žádosti o vydání zákonodárce při dopadení při trestném činu nebo bezprostředně po něm

Osoba bez imunity musí být vyslechnuta a propuštěna nebo odevzdána soudu nejpozději do 48 hodin.²⁰ Podle *MLSny* je však právě tato doba, která by mohla stačit k tomu, aby se zákonodárcům znemožnila účast například v rámci klíčového hlasování. I on zde vyjadřuje obavu nad tím, že by mohlo dojít ke zneužití takového institutu v rámci politického boje, a proto je třeba takovou dobu u zákonodárce omezit.²¹ A já osobně tyto obavy sdílím také.

Pokud je člen Parlamentu dopaden při trestném činu nebo bezprostředně po něm, může být zadržen a může na něj být uvalena vazba.²² Zároveň je to jediná situace, ve které může

---

²⁰ Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, čl. 8 odst. 3

²¹ MLSNA, Petr. K čl. 27 In: RYCHETSKÝ, Pavel, LANGÁŠEK, Tomáš, HERC, Tomáš, MLSNA, Petr et al. *Ústava České republiky: Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 301. ISBN 978-80-7478-809-3.

²² Čl. 27 odst. 5 Ústavy: „Poslanec nebo senátor lze zadržet, jen byl-li dopaden při spáchání trestného činu nebo bezprostředně poté. Příslušný orgán je povinen zadržení ihned oznámit předsedovi komory, jejímž je zadržený

k zadržení dojít. V jiném případě k němu dojít nemůže ani za situace, že by se jednalo o některý z nejzávažnějších trestných činů. V takový moment je pak na předsedovi Sněmovny (resp. Senátu), zda do 24 hodin dá se zadržením souhlas, či nikoliv. Předseda Sněmovny a Senátu, ač (v naprosté většině případů) člen politické strany nebo hnutí, je funkce apolitická a nadstranická, měl by tedy vždy rozhodovat nezávisle a tak, aby neohrozil důvěryhodnost Parlamentu (např. pokud by někdo tvrdil, že zadržení opozičního poslance je účelové a těsně před hlasováním o nedůvěře vlády), ale zároveň by měl dbát na to, aby nebyla snižována důvěryhodnost policejního sboru, pokud by předseda komory souhlas neudělil.

V historii České republiky byl takto zadržen pouze David Rath (toho času poslanec a hejtman Středočeského kraje za ČSSD), který se 14. května 2012 stal prvním zadrženým a vazebně stíhaným členem Parlamentu České republiky ještě předtím, než Policie ČR požádala o vydání takového člena. Ještě ten samý den před půlnocí došlo k vydání Davida Ratha. Učinila tak tehdejší předsedkyně Poslanecké sněmovny Miroslava Němcová (ODS) poté, co ji vrchní státní zástupkyně Lenka Bradáčová předala spis k prostudování. Poslanecká sněmovna pak toto rozhodnutí potvrdila a definitivně tak Davida Ratha zbavila imunity.²³

2. Vývoj imunity v Československu a České republice

Dle důvodové zprávy vychází Ústava z podstaty imunity tak, jak vznikla ve středověké Anglii, tedy jako ochrana zákonodárního sboru proti panovníkovi. Ústavodárci se pak také inspirovali v zákoně č. 35/1918 Sb., o osobní nedotknutelnosti (imunitě) členů Národního shromáždění. Podstatné jsou úvodní tři paragrafy. V §1 se píše, že „Člen Národního shromáždění nemůže býti stíhán pro své hlasování v Národním shromáždění nebo jeho komisích a podléhá pro výroky tam učiněné jen disciplinární moci Národního shromáždění.“ V § 2 pak najdeme: „K trestnímu a disciplinárnímu stíhání poslance třeba je souhlasu sněmovny; odepřela-li jej, je trestní stíhání pro vždy vyloučeno,“ § 3 „Byl-li člen Národního shromáždění dopaden a zatčen při trestním činu samém, bezpečnostní úřad neb soud musí zatčení to ihned oznámiti předsedovi Národního shromáždění. Nedá-li Národní shromáždění do 14 dnů ode dne zatčení nebo, není-li shromážděno, do 14 dnů po sejití souhlas k další vazbě, vazba přestává.“

členem; nedá-li předseda komory do 24 hodin od zadržení souhlas k odevzdání zadrženého soudu, je příslušný orgán povinen ho propustit. Na své první následující schůzi komora rozhodne o přípustnosti stíhání s konečnou platností.“

²³ VEINLICH, Jakub. 5 let od zatčení Ratha: Němcová promluvila o klíčovém telefonátu od Zemana. In: *Blesk.cz* [online]. 16. května 2017 [cit. 7. dubna 2019]. Dostupné z: <https://www.blesk.cz/clanek/zpravy-politika/469079/5-let-od-zatceni-ratha-nemcova-promluvila-o-klicovem-telefonatu-od-zemana.html>

Na území dnešní České republiky však institut podobný imunitě fungoval ještě před vznikem samostatného Československa. Byť úprava imunity tak, jak fungovala v Anglii, již byla známá, tak tím zdrojem, ze kterého se imunita také vyvíjela, byly takzvané glejty (latinsky „litterae contactus“). Glejt byla v historii listina potvrzující ochranu (zde můžeme použít také výraz ochranný list), kterým byla obvykle určité osobě nebo skupině osob zaručena ochrana na určitém území nebo během přesunu po tomto území. Jednalo se například o ochranu stavovských shromáždění. Po již zmíněném zákoně o osobní nedotknutelnosti (imunitě) členů Národního shromáždění, který najdeme pod číslem 35/1918 Sb., který byl nakonec zrušen až Ústavou Československé republiky z roku 1948 (150/1948 Sb.), byla důležitým zdrojem imunity Ústavní listina Československé republiky, která byla 29. února 1920 přijata Národním shromážděním československým, vyhlášena pod jako zákon č. 121/1920 Sb. a konečně účinná od 6. března 1920. Ta problematiku imunity řešila v § 23, 24 a 25. Těmito ustanoveními byl fakticky a prakticky nahrazen již zmíněný zákon o osobní nedotknutelnosti osob, v platnosti ale zůstal dál, jak jsem zmínil výše.

Teorie v těchto dobách rozeznávala kromě imunity konkrétních osob také imunity konkrétních věcí, ale také území. Pokud se zaměříme na imunitu osob, konkrétně pak na imunitu zákonodárců, ta pak byla rozdělena na imunitu týkající se úředních a neúředních činů. I právní teoretici v tomto období se zabývali otázkou účelu a oprávněností využívání parlamentní imunity. Jedním z nich byl i *Weyr* působící svého času na Masarykově univerzitě v Brně, který je autorem kapitoly týkající se imunity ve slovníku veřejného práva československého, konkrétně první kapitoly ve druhém svazku této publikace, která byla vydána v Brně roku 1932 a která je inspirací pro vícero částí této kapitoly (viz poznámky pod čarou). Právě i on konstatoval, že účelem imunity je ochrana členů parlamentu, který působí jako zástupci lidu (který je zdrojem veškeré moci ve státě), proti jakýmkoliv protiprávním zásahům státu a jeho činitelů. Podle něj vycházela politická ideologie stojící za vznikem tohoto institutu z teorie toho, že zájem na pokračování výkonu mandátu člena parlamentu, který se provinil nějakým protiprávním činem, je zájmem veřejným, případně státním a je větší než potrestání viníka. Škoda, která vzniká na zájmu potrestání takové osoby, je menší, záleží však na konkrétní situaci a na posouzení stanovených orgánů parlamentu, které v této věci jsou, resp. byly kompetentní, pokud takový orgán existuje (nejčastěji imunitní výbor).

Pokud srovnáme současné pojetí imunity s tím, o kterém se zmiňuje *Weyr*, tak zjistíme, že vnímal poslaneckou imunitu šířeji. Jak jsem uvedl, tak v Ústavě 1920 se jedná mimo jiné i o § 22, který konkrétně v odst. 1 vylučuje, stejně jako dnešní Ústava, takzvaný imperativní mandát (to je situace, kdy by byl zákonodárce vázán pokyny jiné osoby, například by přijímal příkazy

stranického vedení nebo svých voličů). Přestože dnes takové ustanovení existuje také, tak ho nevnímáme jako součást poslanecké či senátorské imunity. Logickou otázkou se v tuto chvíli může zdát, zda byla imunita vnímána širěji, nebo zda byl dobový výklad spíš restriktivní. Odpověď na tuto otázku však není ani první, ani druhá varianta. V některých otázkách byl totiž restriktivnější, v jiných zase extenzivnější. Vzhledem k tomu, že dříve pracovali spíš s termínem „výroky“ a nikoliv „projevy“, řadí mezi ně pouze ty projevené řečí, a to mluvou, ale i písemným projevem. Byť i v té době to byla otázka sporná, tak se zdá, že jiné projevy zde nespádaly (například posunky). Úprava v současnou chvíli je širší, k tomu ale později. Užší pojetí zase vnímáme v časové působnosti imunity těchto zákonodárců, protože stále platilo, že při odmítnutí vydání sněmovnou bylo takové stíhání navždy vyloučeno. I k tomuto tématu se dostanu ještě později.

Poslední historickou částí, o které se už jen okrajově zmíním, je věcná imunita, která se týkala doslovné interpretace průběhu zasedání a schůzí těchto sborů. Pokud někdo sděloval informace o tom, co se na těchto schůzích projednávalo, a například uveřejnil interpelaci, která by obsahovala trestný čin, tak takové zveřejnění trestným činem nebude, a to za podmínky, že se jedná o informaci z veřejného jednání a zároveň je uvedeno nebo ze zprávy jinak jasno, že se jedná o reportování právě z takového jednání.²⁴

Velmi podobné znění jako za první republiky zařadili ústavodárci do článku 27 Ústavy České republiky. Jak jsem již nastínil úvodem této práce, pokusů o změnu proběhlo poměrně velké množství. Nebyly to však pouze změny Ústavy. Ovšem pouze dva návrhy nakonec byly úspěšné. Částečně je to dáno také tím, že se povětšinou jednalo o změnu Ústavy, která vyžaduje jak 3/5 souhlas všech poslanců, tak 3/5 všech senátorů.

Jak jsem již uvedl v úvodní části práce, která se věnuje jednotlivým částem imunity, až do roku 2002 projednával všechny přestupky poslanců a senátorů imunitní a mandátový výbor dané komory, a to na základě článku 27 odst. 3 Ústavy. V roce 2002 se však stala účinnou novela tehdejšího přestupkového zákona²⁵, která nově dala poslancům a senátorům možnost výběru. V tuto chvíli je tato záležitost upravena v zákoně č. 250/2016 Sb., zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

---

²⁴ Op. cit. WEYR, František. Imunita. In: HÁCHA, Emil, WEYR, František, HOETZEL, Jiří, LAŠTOVKA, Jiří. *Slovník veřejného práva československého*. Brno: Polygrafia – Rudolf M. Rohrer, 1932, s. 1-3.

²⁵ Zákon č. 200/1990 Sb., zákon o přestupcích

Druhou a závažnější změnou prošla otázka imunity, až na několikátý pokus, v roce 2013, kdy se tak stalo po společném návrhu osmi poslanců napříč politickým spektrem. Návrh spočíval v omezení trestněprávní imunity poslanců a ústavních soudců pouze na dobu trvání mandátu. Do té doby, pokud se daná komora rozhodla svého člena nevydat, nemohl být za daný trestný čin stíhán ani po výkonu mandátu. V současnou chvíli tak platí, že v případě nevydání poslance či senátora nesmí trestní stíhání pokračovat a bude se jednat o dobu, která se nezapočítává do promlčecí doby (tzv. stavení²⁶ promlčecí doby pro zákonnou překážku²⁷).

Tato změna byla naprosto zásadní. Pokud opravdu chceme, aby i většinová společnost přijímala imunitu jako potřebný a žádoucí institut, musí být racionálně obhajitelný a její hranice nastaveny tak, aby na první pohled nebyly nespravedlivé. To, že tak opravdu někdy může být vnímána, svědčí vedené debaty na téma rozsahu imunity snad od jejího vzniku. K důvodům potřebnosti určité nerovnosti se však budu věnovat v další kapitole.

3. Imunita jako protipól obecných zásad a zájmů

Z výše zmíněného vychází, že určité skupiny požívají některých výhod oproti běžným občanům. Dalo by se tedy říct, že imunita je překážkou některých zájmů a zásad vnímaných a potřebných v demokratických státech. Jedním z nich je rovnost před zákonem, která vyplývá z Listiny základních práv a svobod, která v článku 1 říká: „**Lidé jsou svobodní a rovni v důstojnosti i právech. Základní práva a svobody jsou nezadatelné, nezczizitelné, nepromlčitelné, nezrušitelné.**“ Do rovnosti ve stejných právech a povinnostech můžeme tedy zařadit právě i rovnost před zákonem. Mohlo by se tedy zdát, že všichni jsou si rovni, někteří jsou si ale rovnější. Ve svém komentáři se k tomu vyjádřil Klíma. „*Imunitu je třeba chápat jako jakýsi exces z obecné zásady rovnosti před zákonem, která je vlastní všem demokratickým státům.*“²⁸ Z této věty vyplývá, že imunita opravdu je vnímána jako exces, ovšem je to tak ve všech demokratických státech, a je to exces, který je žádoucí. Jak již bylo mnohokrát řečeno, imunita je jednou ze základních podmínek pro správný a nikým nerušený výkon mandátu poslance a senátora, ale také jako obrana moci zákonodárné proti moci soudní a svévoli orgánů činných

---

²⁶ „*Stavení promlčení znamená, že po dobu existence překážky promlčení doba neběží a její běh pokračuje až po odpadnutí překážky. Doba před vznikem takové překážky se do promlčecí doby započítává.*“ PELC, Vladimír. § 34 TZ Promlčecí doba. In: JELÍNEK, Jiří, PELC, Vladimír, ŘÍHA, Jiří, SOVÁK, Zdeněk, BRUNA, Eduard, HERANOVÁ, Simona, MULÁK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 8. vydání. Praha: Leges, 2020, s. 73. ISBN 978-80-7502-395-7.

²⁷ Tamtéž srov. „*Zákonnou překážkou je např. diplomatická imunita (srov. § 10 odst. 1 tr. řádu) [...] – analogicky k diplomatické imunitě též imunita parlamentní.*“

²⁸ KLÍMA, Karel. Článek 27 - imunita (poslance i senátora). In: KLÍMA, Karel et al. *Komentář k Ústavě a Listině*. 1. díl. 2. vydání Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, s. 279. ISBN 978-80-7380-140-3.

v trestním řízení. Nerušený výkon těchto mandátů je jedním z hlavních předpokladů pro správné fungování zákonodárné moci a z toho pramenící fungování demokratického a právního státu. Dalo by se tedy říct, a já si dovolím tvrdit, že to tak opravdu je, že imunita nechrání jednotlivé osoby poslanců a senátorů, ale je to ochrana celého Parlamentu. Zájem na správném fungování Parlamentu je dle mého názoru zásadnější a důležitější než zájem na trestním stíhání podezřelého pro některé trestné činy. Nechci tím samozřejmě říci, že by politici měli být vnímání jako „nahlidé“, pro které neplatí stejná pravidla. Jsem za takovou úpravu ovšem rád. Zájem na řádném prošetření trestného činu je velice důležitý v rámci celé společnosti. Obava před zneužitím trestního stíhání pro politické účely je však natolik silná, že takováto ochrana zákonodárců je zcela na místě. V některých případech je zde samozřejmě již zmíněná výjimka, kterou najdeme v článku 27 odst. 5 Ústavy, kterému jsem se již věnoval.

Pokud se na toto téma podíváme ještě z užší perspektivy a vztáhneme tuto kapitolu na otázku indemnity, můžeme dojít pouze k jedinému závěru, a to takovému, že indemnita je pro fungování demokracie naprosto stěžejní a brání chráněný zájem a svobodu slova, která je v jejich případech opravdu třeba. Jak již však bylo řečeno, primární zde není ochrana svobody slova jednotlivce, ale Parlamentu jako celku. Především je tedy chráněna diskuze v něm. V otázce, jak široká by měla být ochrana projevu zákonodárce, se vedou dlouhodobé a složité diskuze, v rámci kterých se v posledních několika letech neshodl Nejvyšší soud s Ústavním soudem, ani s různými komentáři. Nejvyšší soud se otázkou indemnity zabýval několikrát, nejznámější jsou pak případy údajných „trafik“²⁹ pro poslance ODS za to, že se vzdají mandátu, čímž umožní další fungování vlády, a případ Víta Bárty (viz samostatné podkapitoly). Ústavní soud se nejobsáhleji vyjádřil ve svém nálezu, kterým reagoval na stížnost Otty Chaloupky, toho času poslance za VV (politická strana „Věci veřejné“). Vzhledem k významu a obsahu tohoto nálezu si i toto zaslouží svou vlastní kapitolu.

---

²⁹ Trafika (politika). In: *Wikipedia* [online]. [cit. 15. dubna 2019]. Dostupné z: [https://cs.wikipedia.org/wiki/Trafika_\(politika\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Trafika_(politika))

4. Srovnání s úpravou ve vybraných evropských státech

V této kapitole se zaměřím na srovnání české úpravy s úpravou vybraných států Evropy. Státy rozebírám dle abecedního řazení.

4.1. Belgie

Stejně jako v České republice, ani v Belgii nemůže být člen kterékoliv z obou komor stíhán nebo vyšetřován pro vyjádření nebo hlasování učiněné při výkonu jeho funkce. Stanovuje to článek 58 Ústavy království Belgie. Toto ustanovení platí neomezeně a členu ani jedné z komor o něj nelze připravit.

Nestíhatelnost pak upravuje článek 59 belgické úpravy, který říká „*S výjimkou dopadení při činu může být člen kterékoliv z obou komor v trestní věci předán soudu, nebo k němu předvolán anebo zatčen pouze se souhlasem komory, jejíž je členem.*

V období zasedání lze v trestní věci vůči členovi té či oné komory na žádost příslušného soudce použít donucovací opatření, vyžadující souhlas soudce, pouze se souhlasem prvního předsedy apelačního soudu, ledaže šlo o dopadení při činu. Příslušné rozhodnutí se sděluje předsedovi příslušné parlamentní komory.

Jakoukoliv domovní prohlídku nebo zabavení věci lze provést pouze za účasti předsedy příslušné komory nebo jím pověřeného členu.

V období zasedání mohou zahájit stíhání členu komory v trestní věci pouze úřední osoby a příslušní činitelé státního zastupitelství.

Dotčený člen té či oné komory může v období zasedání ve všech stadiích vyšetřování trestní věci požádat komoru, jíž je členem, aby zastavila stíhání. K tomu je třeba souhlas dvoutřetinové většiny platných hlasů v příslušné komoře.

*Požádá-li o to komora, pozastaví se zatčení nebo soudní stíhání jejího členu po dobu zasedání komory.*³⁰

Jak můžeme z tohoto textu vyčíst, tak tento článek upravuje imunitu členu jedné z belgických komor pouze v době zasedání dané komory. Omezení se pak týká jen předání soudu, předvolání k němu nebo zatčení (s výjimkou dopadení při činu). Na další úkony se toto omezení

---

³⁰ KLOKOČKA, Vladimír. ÚSTAVA KRÁLOVSTVÍ BELGIE. In: KLOKOČKA, Vladimír, WAGNEROVÁ, Eliška. *Ústavy států Evropské unie*. 1. díl. 2. vydání. Praha: Linde, 2004, s. 27. ISBN 80-720-1466-8.

nevztahuje. Zajímavostí je, že domovní prohlídky či zabavení věci je možno provést pouze za účasti předsedy dané komory nebo člena, kterého předseda pověří.

4.2. Dánsko

Dánská ústava z roku 1953 v článku 57 konstatuje to, že žádný z členů místní komory (Folketingu) nemůže být žalován ani omezován na osobní svobodě bez souhlasu této komory. Jedinou výjimku opět představuje přistižení *in flagrante delicto*, tedy přímo při činu. To platí po dobu trvání mandátu. Za projev učiněný ve sněmovně je pak vyloučeno stíhání jejího člena v případě, že k tomu Folketing nedá svůj souhlas.

4.3. Finsko

Finská ústava upravuje poslaneckou imunitu v článku 30. Ten říká: „*Poslanci se nesmí bránit ve výkonu jeho mandátu. Pro názory vyjádřené v Parlamentě vyjádřené nebo nebo pro své chování při projednávání parlamentních záležitostí, nemůže být poslanec obžalován nebo zbaven svobody, pokud to Parlament nepovolí rozhodnutím, s nímž souhlasilo nejméně pět šestin odevzdaných hlasů.*“³¹ Pokud je člen parlamentu zatčen, musí o tom být okamžitě informován předseda Parlamentu. Dále uvádí, že „*Poslanec nesmí být před počátkem soudního řízení bez souhlasu zatčen nebo vzat do vazby, není-li ze závažných důvodů podezřelý ze spáchání trestného činu, pro který je stanoveno jako nejmírnější trest odnětí svobody nejméně na šest měsíců.*“³²

V souvislosti s ochranou projevu však stojí za zmínku i článek 31, který stanovuje disciplinární funkci komory, kdy může být až na 2 týdny poslanec suspendován z parlamentních schůzí, a to proto, že opakovaně ruší pořádek.³³

---

³¹ Op. cit. KLOKOČKA, Vladimír. ÚSTAVA REPUBLIKY FINSKO. In: KLOKOČKA, Vladimír, WAGNEROVÁ, Eliška. *Ústavy států Evropské unie*. 1. díl. 2. vydání. Praha: Linde, 2004, s. 88. ISBN 80-720-1466-8.

³² Op. cit. tamtéž

³³ V České republice lze poslance/ senátora vykázat z jednacího řádu nejdéle do konce jednacího dne, ve kterém k vykázání došlo. Srov. zákon č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny. §19 odst. 1.; zákon č. 107/1999 Sb., o jednacím řádu Senátu. §53 odst. 1.

4.4. Francie

Ústava Republiky Francie se této otázce věnuje ve článku 26. Stejně, jako ve velkém množství zemí, je zde časově neomezená ochrana názorů a hlasování. Pro ně nesmí být člen Parlamentu stíhán, vyšetřován, zatčen, držen ve vazbě nebo souzen. Neexistuje zde ani možnost změnit to jakýmkoliv hlasováním.

Co se týče rozsahu nestíhatelnosti, pak žádný z členů Parlamentu nemůže být zatčen nebo stíhán pro trestní nebo správní delikt ani být omezen na svobodě bez souhlasu předsednictva komory. Pro toto ustanovení platí 2 výjimky, a to jen ve chvíli, kdy je přistižen přímo při činu nebo když se jedná o konečné rozhodnutí soudu, proti kterému již není opravného prostředku.

Pokud je již člen Parlamentu zbaven imunity, probíhá-li schůze a zároveň o to daná komora požádá, tak se opatření omezující jeho svobodu nebo zbavující ho svobody zastavují, stejně jako jeho stíhání.

4.5. Německo

U našich západních sousedů je imunita upravena v zákoně, který nazývají „Základní zákon Spolkové republiky Německo“, konkrétně v článku 46, který říká, že „*Poslanec nemůže být nikdy soudně ani služebně stíhán, ani jinak volán k odpovědnosti mimo Spolkový sněm za své hlasování nebo za výrok, který vysloví ve Spolkovém sněmu, nebo některém z jeho výborů. To však neplatí o urážlivých pomluvách.*“³⁴ Urážlivé pomluvy se pak řeší v rámci německého trestního zákoníku.

Platí to stejně i po vypršení mandátu.

Po dobu trvání mandátu je pak možné trestní stíhání pouze se souhlasem Spolkového sněmu, výjimku pak tvoří, pokud byl poslanec zadržen při páchání trestného činu nebo následující den. Souhlas Spolkového sněmu je pak třeba i pro každé další omezení osobní svobody nebo zavedení řízení proti poslanci podle článku 18 (článek 18 říká: „*Kdo zneužívá svobodu projevu mínění, zejména svobodu tisku (článek 5, odst. 1), svobody výuky (čl. 5, odst. 3), svobody shromažďovací (čl. 8), svobody spolčovací (čl. 9), tajemství listovního, poštovního a telekomunikačního (čl. 10), vlastnictví (čl. 14) nebo azylu (čl. 16a) k boji proti svobodnému*

---

³⁴ KLOKOČKA, Vladimír. ÚSTAVA REPUBLIKY FINSKO. In: KLOKOČKA, Vladimír, WAGNEROVÁ, Eliška. *Ústavy států Evropské unie*. 1. díl. 2. vydání. Praha: Linde, 2004, s. 248. ISBN 80-720-1466-8.

*demokratickému zřízení, pozbývá těchto základních práv. Pozbytí a jeho rozsah vyslovuje Spolkový ústavní soud.*³⁵

Důležité je také zmínit článek 46 odst. 4, který říká, že na žádost Spolkového sněmu musí být zastaveno jakékoliv trestní řízení a jakékoliv řízení proti poslanci podle článku 18.

4.6. Nizozemsko

Nizozemská ústava je výjimečná v tom, že upravuje pouze neodpovědnost za projevy učiněné na zasedání Parlamentu či jeho výborech a otázce nestíhatelnosti se nevěnuje.

4.7. Velká Británie

Zvláštní úpravu vyžadující mou pozornost nalezneme také ve Velké Británii. Zvláštností místní ústavy je, že nemá komplexní psanou formu a část je upravena v rámci tzv. *common law*, tedy zvykového práva. Otázka imunity je pak upravena v rámci Zákona o prohlášení práv a svobod poddaných a o stanovení následnictví trůnu, který je známý jako „*Bill of Rights*“ a pochází z roku 1689. Ten v jednom ze svých bodů říká, že by: „*svoboda projevu, jakož i obsah rozpravy nebo jednání v parlamentu neměly být žalovány nebo zpochybňovány u žádného jiného soudního dvora nebo na jiných místech mimo parlament.*“³⁶ Toto ustanovení platí po neomezenou dobu a lze omezit jen ve velmi omezených případech na základě

5. Pohled do užívání imunity a indemnity u členů Parlamentu České republiky

Jak jsem již uvedl v jedné z předchozích kapitol této práce, pokud nebyl člen Parlamentu vydán zhruba do poloviny roku 2013, bylo jeho trestní stíhání vyloučeno do konce jeho života. Tato úprava způsobovala opravdu nemalé problémy a častou nespokojenost i mezi samotnými politiky, jelikož mohla být využita v politickém boji. Mít možnost se obhájit a očistit u soudu jim totiž byla odepřena.

---

³⁵ Op. cit. KLOKOČKA, Vladimír. ZÁKLADNÍ ZÁKON SPOLKOVÉ REPUBLIKY NĚMECKO. In: KLOKOČKA, Vladimír, WAGNEROVÁ, Eliška. *Ústavy států Evropské unie*. 1. díl. 2. vydání. Praha: Linde, 2004, s. 239. ISBN 80-720-1466-8.

³⁶ Op. cit. KLOKOČKA, Vladimír. *Bill of Rights (1689)*. In: KLOKOČKA, Vladimír, WAGNEROVÁ, Eliška. *Ústavy států Evropské unie*. 1. díl. 2. vydání. Praha: Linde, 2004, s. 783. ISBN 80-720-1466-8.

5.1. Senát Parlamentu České republiky

Senátoři odmítli vydat 3 své kolegy, resp. kolegyně³⁷. Těmi byli senátor Václav Benda (ODS) v roce 1999, Jaroslav Musial (ČSSD) v roce 2000 a již ve třetí kapitole jmenovaná senátorka Liana Janáčková (hnut Nezávislí), která čelila trestnímu stíhání hned dvakrát, a to v letech 2006 a 2008. Ve druhém případě paní Janáčková o své vydání žádala, kolegy nebylo však jejímu přání vyhověno.

Po změně ústavního zákona Senát dále odmítl ještě v roce 2013 vydat senátorku Evu Richtrovou (ČSSD) a Milana Pešáka (ODS)³⁸. Oběma jmenovaným již mandát skončil a mohli tedy být stíháni Policií České republiky. Eva Richtrová byla společně s dalšími obviněnými zproštěna obžaloby okresním soudem ve Frýdku – Místku 12. února 2019.³⁹

Senátoři pak orgánům činným v trestním řízení vydali sedm svých kolegů. Tím posledním byl již v roce 2011 Jiří Lajtoch z ČSSD. Jediný ze současných senátorů, který byl imunity zbaven, je Jiří Čunek (KDU-ČSL), a to již v únoru roku 2007 (mandát vykonává od roku 2006). Od roku 2009 je však kauza uzavřená.

5.2. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky

V řadách poslanců se našlo mnohem více osob, o které měli orgány činné v trestním řízení zájem, proto nebudu jako u senátorů dělat tak detailní přehled.

Poslanci od počátku České republiky zbavili imunity a tím vydali ke stíhání téměř 30 svých kolegů a kolegyně. Andrej Babiš a Jaroslav Faltýnek jsou pak poslední poslanci, kteří byli Poslaneckou sněmovnou vydání orgánům činným v trestním řízení. Mnoho jich také vydáno nebylo, jak před rokem 2013, tak po něm. V historii bylo mnoho případů jak vydání, tak nevydání cílem velké mediální pozornosti. Ty, které jsou dle mého názoru nejzajímavější

---

³⁷ NYTRA, Zdeněk. Senát vydal ke stíhání sedm svých členů, sedmkrát byl proti. In: *Zdeněk Nytra Senátor* [online]. 5. září 2017 [cit. 12. dubna 2019]. Dostupné z: http://www.zdeneknytra.cz/zpravy-ze-senatu_bc3/senat-vydal-ke-stihani-sedm-svych-clenu-sedmkrat-byl-proti_bp80

³⁸ Nad rámec práce, jedná se o prvního nevidomého senátora v České republice. [cit. 12. dubna 2019]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Milan_Pe%C5%A1%C3%A1k

³⁹ WOJNAR, Petr, ŠTALMACH, Darek. Soud zprostil radní obžaloby z laciného prodeje pozemků ve Frýdku-Místku. In: *iDnes.cz* [online]. 12. února 2019 [cit. 13. dubna 2019]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/ostava/zpravy/rozsudek-soud-pobucky-radni-prodej-pozemku-frydek-mistek.A190212_140729_ostava-zpravy_woj

z posledních několika let, jsem popsal v kapitole zaměřené na konkrétní případy. V této bych v krátkosti zmínil poslední tři příklady.

Tím prvním případem, který je zajímavý především díky jeho okolnostem, je zbavení imunity předsedy Sdružení pro republiku – Republikánská strana Československa, Miroslava Sládka. Ten na demonstraci, která se konala při příležitosti podpisu česko-německé deklarace, pronesl protiněmecké výroky. Sněmovna ho tedy zbavila imunity a Miroslav Sládek byl později stíhán vazebně, a to i v době prezidentské volby, která proběhla v lednu 1998. Miroslav Sládek byl tedy v tu dobu ve vazební věznici Pankrác. Hlasy senátorů mu nebylo umožněno, aby se volby zúčastnil za použití přenosné volební schránky přesto, že ve volbě sám kandidoval. Václav Havel byl zvolen ve druhém kole, kdy dostal nejnižší potřebný počet hlasů pro zvolení.

V březnu 2011 Poslanecká sněmovna hlasovala o zbavení imunity poslance Věcí veřejných, Stanislava Humla. Ten ve svém projevu výslovně požádal o to, aby byl Poslaneckou sněmovnou vydán a mohl se u soudu očistit, jelikož trestní stíhání vedené proti jeho osobě považoval za nesprávné, ale především spatřoval problém v údajně nesprávném a nestandardním postupu Policie České republiky. Během svého projevu před Poslaneckou sněmovnou Stanislav Huml mimo jiné pronesl: *„A teď k vydání samotnému. Teď už mluvím k vám jako k tělesu, které bude rozhodovat o mém vydání. Já se trestního stíhání opravdu nebojím a chci být vydán. To tady říkám všem jednoznačně a dívám se vám přitom do očí. Jde o kauzu z roku 2009, není to kauza politická, je to kauza ryze technická.“*⁴⁰ Na závěr pak pronesl větu, která mě nutí k zamyšlení, a budu se této otázce věnovat v následujících dvou kapitolách. *„A důvody, proč chci být vydán. Když mě nevydáte, a to říkal pan Gazdík správně, **tak do smrti budu mít nálepku, že jsem něco možná spáchal a snažil jsem se to zastříť. Já jsem si stoprocentně jistý, že na konci celého toho procesu bude rozhodnutí soudu, které bude jednoznačné. Proto mi vůbec nedělá žádný problém vás požádat o vydání. A Sněmovna mě očistit nemůže.**“*⁴¹

Jedním z případů, který je obdobný se situací Stanislava Humla, je záležitost Bohuslava Svobody (ODS). Ten byl v roce 2014 zbaven imunity a postaven před soud ve známé kauze Opencard. V roce 2016 byl Městským soudem v Praze nepravomocně odsouzen. Po volbách do Poslanecké sněmovny mu vznikl nový mandát a jak již bylo vysvětleno dříve, došlo k opětovnému nabytí imunity. Policie tedy znovu požádala Poslaneckou sněmovnu o vydání

---

⁴⁰ Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. Stenoprotokol. VI. volební období. 14. schůze. 25. června 2011. Stanislav Huml k žádosti o jeho vydání [online]. [cit. 2019-04-13]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/eknih/2010ps/stenprot/014schuz/s014183.htm>

⁴¹ Op. cit. Huml

Svobody, ta to tentokrát ovšem odmítla přesto, že Svoboda si o vydání řekl, stejně jako Stanislav Huml. V roce 2018 Vrchní soud ke všemu zrušil rozhodnutí Městského soudu v Praze. Po volbách v říjnu 2021 bude policie muset požádat o vydání poslance Svobody znovu.

6. Konkrétní případy využití imunity

Za posledních 10 let došlo v Poslanecké sněmovně k několika více či méně zajímavým kauzám. Neméně zajímavým a jeden z posledních známějších případů je pak nevydání komunistického poslance Ondráčka ke stíhání právě s poukázáním na indemnitu. Jako téměř k poslednímu se vyjádřím k případu, který měla řešit Poslanecká sněmovna před koncem svého VIII. volebního období, kdy Policie ČR žádala o vydání nezařazeného poslance zvoleného za SPD, Lubomíra Volného, a to za šíření poplašné zprávy. Všechny příklady považuji za notoricky známé i mezi laickou veřejností, proto okolnosti jednotlivých případů většinou popíšu pouze velice stručně a více se budu zabývat argumentací soudů, orgánů komor v jednotlivých případech a samozřejmě také trestněprávním pohledem na věci.

6.1. (Ne)přípustnost trestního stíhání za projev v rámci klubu Parlamentu ČR

V roce 2012 Nejvyšší soud České republiky vydal usnesení, které vyňalo poslance Víta Bárta z pravomoci orgánů činných v trestním řízení. Tímto usnesením došlo k extenzivnějšímu výkladu toho, co řadíme mezi orgány Parlamentu. Podle usnesení Nejvyššího soudu se mezi orgány komory ve smyslu článku 27 odst. 3 Ústavy České republiky řadíme také poslanecký a senátorský klub.

Dovolím si zjednodušeně nastínit okolnosti případu.

Vít Bárta čelil obžalobě za to, že se měl údajně dopustit zločinu podplacení podle §332 odst. 1, odst. 2 písm. a) TZ (rozboru tohoto konkrétního trestného činu se budu věnovat v následující kapitole, která se týká jiného případu) a to tím, že v rámci diskuse poslaneckého klubu Věcí veřejných se nabídl, že bude ostatním k dispozici s finanční pomocí poté, co si poslanci odhlasovali zdanění poslaneckých náhrad. Snažil se tím zabránit tomu, aby nebyla opět otevřena debata o výši poslaneckých příjmů, protože tušil, že by taková debata iniciována členy strany Věcí veřejných mohla mít negativní mediální dopad. Následně měl předat dvěma kolegům úplatky v celkové výši 670.000,- Kč také z toho důvodu, aby upevnil svou pozici v rámci této politické strany.

Obhájce v podání jménem Víta Bárty argumentoval mimo jiné tím, že „*trestný čin podplacení je ze své podstaty dokonán již nabídkou úplatku a jeho předání je již pouze realizací nabídky, tedy dokonání trestného činu.*“⁴² Vzhledem k tomu, že taková nabídka přišla během jednání poslaneckého klubu, nastává tedy otázka, zda není obviněný vyňat z působnosti orgánů činných v trestním řízení, což by mělo za následek, že podle §11 odst. 1 písm. c) TŘ by bylo trestní stíhání nepřipustné. Hlavní otázkou tedy bylo, zda se poslanecký klub může brát jako orgán Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. Na základě argumentace, která se opírala o historický i teleologický výklad a detailní popsání důležitosti role, kterou poslanecký klub bezesporu má, došel Nejvyšší soud k tomuto:

*„Na základě uvedeného přehledu tak obviněný konstatuje, že poslaneckému klubu a jeho členům je přiznáno tak významné postavení, které fakticky odpovídá postavení výborů a komisí Sněmovny. Vliv poslaneckého klubu na chod Sněmovny, volbu jejích nejvyšších orgánů a jeho role v legislativním procesu je tak zásadní, že je oprávněný zájem na tom, aby členové poslaneckého klubu byli chráněni při svých hlasováních a projevech učiněných na jednání klubu stejně jako jsou chráněni poslanci při hlasování a projevech učiněných ve Sněmovně. Opačný výklad by mohl znamenat, že poslanec je v rámci jednání poslaneckého klubu ohrožen například při prostém projevení svého názoru na konkrétní osobu, jež by měla být kandidátem na některou z funkcí uvedených v ustanovení § 116 odst. 1 JŘ PS, neboť takový poslanec by mohl být v krajním případě trestně stíhán například pro trestný čin pomluvy podle § 184 tr. zákoníku. Stejně tak by poslanci mohli hrozit trestní stíhání při argumentaci na jednání poslaneckého klubu, který zvažuje argumenty pro a proti vyslovení se k přijetí určitého návrhu zákona, a ovlivňující ostatní členy poslaneckého klubu, jaké k tomuto návrhu zaujmout stanovisko. Ochrana této diskuse je jedním z důvodů ochrany poslanců na základě čl. 27 odst. 1 a 2 Ústavy.“*⁴³ Já osobně se s touto argumentací, a tedy i s usnesením naprosto a bez výhrad ztotožňuji. Jsem přesvědčen o tom, že zájem na svobodě slova, tedy na co nejkvalitnějším výkonu zákonodárné funkce, která je svěřena z vůle lidu, je natolik silný, že v porovnání s excesem rovnosti před zákonem je stále podstatnější chránit právě tento zájem. Na základě tohoto usnesení však můžeme konstatovat, že kdyby k oné nabídce, byť by byla obsahově stejná, došlo například v restauraci, ve které zároveň došlo k předání peněz, tak v danou chvíli by se již institut imunity dle mého názoru za současné právní úpravy využít nedal. Můj názor na to, zda je takový rozsah správný, nebo ne, si dovoluji vyslovit až na závěr této práce.

---

⁴² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. října 2012, sp. zn. 11 Tcu 135/2012

⁴³ Tamtéž

6.2. Širší chápání pojmu „projev“

Neméně zajímavý případ se odehrál jen zhruba o rok později. Tentokrát Nejvyšší soud svým usnesením rozšířil, resp. přesněji definoval pojem „projev“.

V tomto případě nešlo o nic jiného než že si tři, toho času vládní poslanci nechali údajně slíbit „trafiku“,⁴⁴ kterou jim měl slíbit tehdejší předseda vlády Petr Nečas (a další osoby, které nejsou pro práci relevantní, jelikož nepožívali poslaneckou ani jinou imunitu) v podobě místa v řídicích orgánech společností, kde je majoritním akcionářem Česká republika, za to, že se vzdají svého mandátu poslance a nebudou tak blokovat přijetí daňového a pojistného balíčku společně s dalšími zákony, které měly za cíl snížit schodek rozpočtu. Proti těmto krokům otevřeně protestoval především Petr Tluchoř, na jehož stranu se později přidali další poslanci. Mezi nimi i později obvinění pánové, Marek Šnajdr a Ivan Fuksa. V následujících měsících byli postupně do takových funkcí opravdu zvoleni či jmenováni oni, resp. osoby jimi zvolené. Jako první se stal Marek Šnajdr členem dozorčí rady akciové společnosti ČEPRO, a.s., o necelý měsíc později byl Ivan Fuksa zvolen členem představenstva akciové společnosti Český Aeroholding, a.s. Jediným, kdo nakonec osobně žádnou novou funkci nezískal, byl Petr Tluchoř. Členem dozorčí rady akciové společnosti České dráhy, a.s., byl místo něj zvolen člověk, kterého měl údajně Petr Tluchoř určit.

Dle státního zástupce Petr Nečas spáchal trestný čin podplacení podle § 332 odst. 1, věta první alinea první, odst. 2 písm. b), a to ve spolupachatelství podle § 23 TZ. Již zmínění pánové se pak měli dopustit přijetím takového slibu trestného činu přijetí úplatku podle § 331 odst. 1 alinea první, odst. 3 písm. b) TZ. Všichni se pak měli dopustit také trestného činu zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku, spolupachatelstvím podle § 23 TZ. Obou trestných činů se měli dopustit v jednočinném souběhu.

Nejprve se budu zabývat trestným činem, který byl pro všechny podle obžaloby společný, a to je zneužití pravomoci úřední osoby. V tomto případě se tedy jedná o speciální subjekt (viz §114 TZ), kterým může být pouze fyzická osoba, která je zároveň úřední osobou. Podle §127 odst. 1 písm. c) TZ je poslanec úřední osobou. Zneužití pravomoci úřední osoby se podle § 329 odst.

---

⁴⁴ Trafika (politika). In: *Wikipedia* [online]. [cit. 15. dubna 2019]. Dostupné z: [https://cs.wikipedia.org/wiki/Trafika_\(politika\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Trafika_(politika))

1 písm. a) dopustí ten, kdo v úmyslu způsobit jinému škodu nebo jinou závažnou újmu anebo opatřit sobě nebo jinému neoprávněný prospěch vykonává svou pravomoc způsobem odporujícím jinému právnímu předpisu. Tohoto jednání se měli dopustit proto, že jednali v rozporu s Ústavou České republiky, konkrétně se sliby poslance, resp. člena vlády, tedy články 23 a 69, protože popsané jednání mělo být v rozporu s vykonáváním mandátu v zájmu všeho lidu a podle nejlepšího vědomí a svědomí, resp. nezastával mandát svědomitě a zneužil svého postavení.

Dále budu pokračovat s trestným činem podplacení ve smyslu § 332 TZ, kterého se měl dopustit Petr Nečas, toho času předseda vlády České republiky. Nebudu rozebírat celý paragraf, ale pouze alineu týkající se tohoto případu. Nejprve je třeba odpovědět na to, který zájem je chráněn tímto ustanovením (§322 odst. 1, věta první, alinea první TZ), které říká: „*kdo jinému nebo pro jiného v souvislosti s obstaráváním věci obecného zájmu poskytne, nabídne nebo slíbí úplatek, bude potrestán...*“ Z toho plyne, že předmětem ochrany je zde zájem na ochraně „veřejné čistoty,“ který podle *Rizmana*⁴⁵ zahrnuje zájem na řádném, nestranném, nezištném a zákonném obstarávání věci obecného zájmu. Zda řádný výkon poslaneckého mandátu patří mezi věci obecného zájmu, je bezpochyby zřejmé.

Důležité pro tento trestný čin je definovat si pojem úplatku a co znamená, že ho poskytne, nabídne nebo slíbí. Pojem úplatek zákonodárce definoval, a to hned v § 334 TZ, který říká, že „*úplatkem se rozumí neoprávněná výhoda spočívající v přímém majetkovém obohacení nebo jiném zvýhodnění, které se dostává nebo má dostat uplácené osobě nebo s jejím souhlasem jiné osobě, a na kterou není nárok.*“ Tím, zda o takové jednání šlo, se soud zabýval následujících několik let.

Nad rámec práce, která si neklade za cíl hodnotit skutkové stavy jednotlivých případů, ale především se zabývat rozбором jednotlivých trestných činů, ze kterých byli jednotliví zákonodárci viněni, jsem se rozhodl přečíst obžalobu⁴⁶. Především jsem se zaměřil na provedení znaleckých zkoumání mobilních telefonů a získaných záznamů komunikace, ve kterých k údajnému uplácení mělo docházet. Ty žalobce opakovaně označil jako stěžejní a zásadní důkaz. Více s k tomuto tématu vrátím ke konci této kapitoly.

---

⁴⁵ RIZMAN, Stanislav. § 322 Podplacení. In: ŠÁMAL, Pavel, GŘIVNA, Tomáš, HERZCEG, Jiří, KRATOCHVÍL, Vladimír, PÚRY, František, RIZMAN, Stanislav, ŠÁMALOVÁ, Milada, VÁLKOVÁ, Helena, VANDUCHOVÁ, Marie. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2012, s. 3167. ISBN 978-80-7400-428-5.

⁴⁶ Státní zástupce Vrchního státního zastupitelství v Olomouci, pobočky v Ostravě ji podal dne 18. července 2016 pod spisovou značkou 4 VZV 3/2015

Jak již bylo řečeno, protože se jednalo o osoby, které v dané době vykonávali mandát poslance, tak se jednalo o úřední osoby podle § 127 odst. 1 písm. c) TZ, obžaloba tedy zahrnovala i kvalifikovanou skutkovou podstatu⁴⁷ uvedenou v § 332 odst. 2 písm. b) TZ.

Nakonec je nutné se zmínit i o trestném činu přijetí úplatku. Obdobně jako u trestného činu podplacení se budu věnovat jen relevantnímu ustanovení, tedy § 331 odst. 1, ze kterého byli obviněni Ivan Fuksa, Petr Tluchoř a Marek Šnajdr, kteří se vzdali mandátu poslance. Jedná se o trestný čin, který je velice podobný trestnému činu podplacení v § 332 odst. 1, pachatelem takového trestného činu je však ten, kdo úplatek přijme nebo si ho nechá slíbit. V ostatních aspektech (včetně předmětu ochrany a subjektu) se neliší. I zde pak mluvíme i o naplnění skutkové podstaty § 331 odst. 3 písm. b), protože v té době vykonávali mandát poslance.

Tématem této práce je tato kauza proto, že se jednalo o jeden z případů, který formoval pojem imunity zákonodárců i z praktického pohledu. Jak bylo zmíněno na začátku tohoto bodu, Nejvyšší správní soud řešil definici slova „projev“.

Nejvyšší soud se zabýval především argumentací toho, zda vzdání se mandátu v takovou chvíli představovalo ze strany poslanců projev, jak jej definuje Ústava a zda tedy jsou vyňati z působnosti orgánů činných v trestním řízení.

Nejvyšší soud neměl pochyb o tom, že k jednání došlo v době, kdy všichni užívali poslaneckého mandátu, v této věci tedy pochybnost není (pokud by taková pochybnost nastala, tak i v takovém případě by o této otázce rozhodoval právě Nejvyšší soud – jiný orgán o této otázce rozhodnout nemůže⁴⁸). Vzdání se mandátu jako takového také není žádným způsobem zpochybňováno. Problém tedy nastává u předchozího jednání, kdy si nechali za ono vzdání se mandátu slíbit výhodu.

Nejvyšší soud došel k tomuto závěru: *„Projev poslanců spočívající ve vzdání se mandátu totiž není možno posuzovat izolovaně, a to tím spíše, že měl být podmíněn určitými okolnostmi a příčinami, které podle státního zástupce zasahovaly do oblasti trestního práva (do roviny trestněprávní odpovědnosti). Vzdání se mandátu bylo výsledkem děje, který proběhl na určité*

---

⁴⁷ „Kvalifikované skutkové podstaty se vyznačují tím, že k těmto znakům v nich přistupuje jeden nebo více dalších kvalifikačních znaků opodstatňujících použití vyšší trestní sazby.“ Srov. SOTOLÁŘ, Alexander. § 13 Trestný čin. In: DRAŠTÍK, Antonín, FREMR, Robert, DURDÍK, Tomáš, RŮŽIČKA, Miroslav, SOTOLÁŘ, Alexander, AUGUSTINOVÁ, Pavla, KRÁL, Vladimír, ŠMERDA, Radek, VONDRUŠKA, František, VOČKA, Vladimír, ZELENKA, Pavel, ZEZULOVÁ, Jana, ŽDÁRSKÝ, Zbyněk. *Trestní zákoník. Komentář*. 1. díl. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 66. ISBN 978-80-7478-790-4.

⁴⁸ Blíže srov. ŠÁMAL, Pavel. § 11 Nepřípustnost trestního stíhání. In: ŠÁMAL, Pavel, GŘIVNA, Tomáš, NOVOTNÁ, Jaroslava, PŮRY, František, RŮŽIČKA, Miroslav, ŘÍHA, Jiří, ŠÁMALOVÁ, Milada, ŠKVAJN, Petr. *Trestní řád. Komentář*. 1. díl. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 202. ISBN 978-80-7400-465-0

časové ose a skončil dne 7. 11. 2012. Z kontextu takového skutku pak nelze účelově oddělovat jeho objektivně i subjektivně související části, pokud úmyslné jednání poslanců mělo vyvrcholit právě tím, že nehlasovali a složili svůj mandát za údajné výhody předem dohodnuté s jinými osobami.“⁴⁹

Soud tedy došel k závěru, že za toto jednání není možné tyto poslance stíhat.

Jelikož se Nejvyšší správní soud zabýval vzdáním se mandátu jako projevu, jednalo se tak pouze o poslance Marka Šnajdra, Petra Tluchoře a Ivana Fuksu. Petra Nečase se toto rozhodnutí netýkalo, a proto dále probíhá trestní řízení, a to už více než 7 let od začátku.

Jak jsem uvedl již v průběhu této kapitoly, byly podle žalobce pro tento případ zcela zásadní odposlechy, které navrhl jako důkaz. Soud se otázkou těchto odposlechů zabýval a nakonec se rozhodl, že nebudou prováděny jako důkaz a k již provedeným nebude přihlížet. Dále tak postupoval dle § 216 odst. 1 trestního řádu. Paní soudkyně se této otázce poměrně obsáhle věnovala také v odůvodnění. Důležité pro otázku odposlechů jsou především § 88 a následující TŘ. Z těch jasně vyplývá, že odposlechy telefonního zařízení mohou být nařízeny až jako prostředek „*ultima ratio*“, tedy jako poslední možnost. I podle soudkyně se tyto paragrafy vyjadřují v souladu se zásadou přiměřenosti a zdrženlivosti, které vyjadřuje § 2 odst. 4 TŘ. Soud následně odkázal na judikát Nejvyššího soudu, který se otázkou subsidiarity odposlechů zabýval ve svém rozhodnutí, které najdeme pod spisovou značkou 7 Tdo 1217/2016. Tím zásadním poznatkem a zároveň i argumentem, který použil soud v tomto případě, je zjištění, že „*Subsidiarita odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu podle § 88 tr. řádu tedy spočívá mimo jiné též v tom, že poznatek orgánu činného v trestním řízení o spáchání trestného činu musí předcházet vydání příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, a že není přípustné, aby prostřednictvím nařízeného odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu teprve byly získávány informace o tom, zda se odposlouchávaná osoba dopustila nějakého protiprávního činu.*“⁵⁰ Dále byly žádosti o odposlechy dle soudu příliš obecné a nebylo dostatečně vysvětleno a obhájeno, proč nebylo možno dojít k potřebným informacím jiným způsobem. Zákonností těchto odposlechů se zabýval na žádost jedné z obžalovaných, která však neměla mandát poslance (takže to zmiňuji pouze okrajově), Nejvyšší soud, který je opakovaně označil za nezákonné, a to ve svém rozhodnutí z května roku 2020, které najdeme pod sp. zn. 4 Pzo 9/2019.

---

⁴⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. října 2013, sp. zn. 3 Tcu 85/2013

⁵⁰ Rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 20. srpna 2020, sp. zn. 3 T 65/2016, s. 63

Nejednalo se však o jediné důkazy, které soud odmítl provést. Další byly například důkazy navržené obžalovanými. Bez zajímavosti také nezůstává, a vrátil se k tomu i soud při hodnocení, kdy považoval za nutné se k tomu vyjádřit, že státní zástupce na závěr při své závěrečné řeči rezignoval na jakékoliv hodnocení důkazů, stejně jako na hodnocení otázky viny, a dokonce ani nenavrhl uložit jakýkoliv trest.

Pražský městský soud však 8. září 2021 vrátil případ zpět k projednání prvoinstančnímu soudu, kterému navíc nařídil provést důkaz v podobě odposlechnů. V době psaní této diplomové práce byl toto zatím poslední krok učiněný směrem k ukončení již řadu let trvajícím trestnímu řízení.

6.3. Rozsah parlamentní indemnity ve vazbě na výroky zákonodárce učiněné na síti Facebook

Samosoudkyně Obvodního soudu pro Prahu 1 se v roce 2014 musela zabývat případem Otto Chaloupky, toho času poslance Parlamentu České republiky. Otto Chaloupka 21. června 2013 reagoval na svém profilu na sociální síti Facebook na otevřený dopis starostce Duchcova, kde v červnu téhož roku došlo k napadení manželského páru skupinou Romů. Otevřený dopis starostce poslal otec jedné z obviněných žen. Na tento dopis reagoval poslanec Chaloupka takto: *„Vazeny c. vajdo F. T. Par poznamek k vasemu dopisu starostce D.: Vase vyjadreni o vasi tlupou napadenych manzelich ,Vzdyt se jim nic nestalo' je za hranici prijatelnosti. Vase (c.) arogance prerostla uz davno do rozmeru, ktere vyzaduji reakci. Slusni lide dlouho snaseli vase kradeze, agresivitu a neopravnene pozadavky na dalsi a dalsi vyhody. Ale jak kazdy rozumny clovek vi, tohle nemohlo pokracovat do nekonecna. Lide se boji na ulici, maji strach o sve deti, neciti se bezpecne a take jsou uz unaveni z toho, ze snych penez, ktere vydělavaji praci, musi zivit tisice vasich rodin. Chodi tyto penize vydělavat v dobe, kdy spousta z vas travi cas v hernach a kasinech. Lide uz toho maji dost, pane T. Uz nemaji trpelivost. A vy je jen kazdou dalsi provokaci posunujete pres tu pomyslnou hranu. Tlacite a neco nutne musi prasknout. Brzy. Nespolehejte na to, ze jste statem chraveni a ze je vam vse dovoleno. Lide neciti ochranu od statu a je jen otazkou casu, kdy vemu svou ochranu do snych rukou. A potom, pane T., bude zle. Berte to ode mne jako dobrou radu. Mate ji zadarmo. Zadam vas, abyste prestal pouzivat pojmenovani ‚gadzo' pro nas, vase zivitele. Dokud neprestanete toto pojmenovani pouzivat, povazuji za opravnene pouzivat osloveni ‚cikan“ a ‚cigan“.“ a následně také zveřejnil tyto komentáře v další diskuzi: *„Velmi chytře od cikanskeho vudce. Arogance a sebevedomi jim tedy nechybi. Ale lidi jsou na hrane a jeste par takovycho cikanskych provokaci a zacne mazec. A pak je neochrani ani ani tezkoodenci“ a „Vrchol drzosti**

a arogance cikanskeho vudce. Ale jen tak dal, holoubkove, jeste trochu tlacte a ono to nekde rupne. Lidi jsou uz na hrane, tak potlacte a zacne divocina. Uz slysim ten rev. Bude jedno, jak rychle umite utikat.“⁵¹

Obvodní soud pro Prahu 1 se v této chvíli vůbec nezabýval otázkou, zda je v této věci bývalý poslanec Otto Chaloupka (mandát mu zanikl 28. září 2013⁵², tedy 5 dní před samotným hlavním líčením) požívá imunitu a neměl by tedy vůbec být souzen, či nikoliv. Této otázce se následně věnoval až Nejvyšší soud a posléze i Ústavní soud. K tomuto až dále v této kapitole.

Obvodní soud pro Prahu 1 konstatoval, že „*Obžalovaný Otto Chaloupka je vinen, že v přesně nezjištěnou dobu dne 21. 06. 2013, v Praze 1, Staré město, Sněmovní č.p. 176/4, na půdě poslanecké sněmovny, coby v té době poslanec Parlamentu České republiky za politickou stranu Věci veřejné, napsal a na svém uživatelském profilu sociální sítě facebook zveřejnil text reagující na dění v Duchcově, kde skupinka Romů napadla a zabila manželský pár, což bylo medializováno a vyvolalo protiromské nálady a protestní protiromské akce, tedy: veřejně podněcoval k nenávisti k etnické skupině a čin spáchal veřejně přístupnou počítačovou sítí, čímž spáchal přečin podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod podle § 356 odst. 1, odst. 3 písm. a) trestního zákoníku a odsuzuje se podle § 356 odst. 3 trestního zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání 6 (šesti) měsíců. Podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 trestního zákoníku se výkon trestu podmíněně odkládá na zkušební dobu v trvání 1 (jednoho) roku.*“⁵³

Trestní zákoník ve svém § 356 odst. 1 TZ říká, že kdo veřejně podněcuje k nenávisti k některému národu, rase, etnické skupině, náboženství, třídě nebo jiné skupině osob nebo k omezování práv a svobod jejich příslušníků, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

Trestem odnětí svobody na šest měsíců až 3 léta pak bude pachatel potrestán, pokud například spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem. To se dočteme v § 356 odst. 3 písm.

a) TZ.

---

⁵¹ Citováno včetně chyb: Rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 3. září 2014, sp. zn. 1 T 48/2014

⁵² Prezident republiky Miloš Zeman na základě článku 35 odst. 2 Ústavy ČR rozpustil k tomuto datu Poslaneckou sněmovnu, čímž zanikl mandát všem poslancům a poslankyním

⁵³ Op. cit. rozsudku, sp. zn. 1 T 48/2014

Rovnosti lidí bez rozdílu národnosti, etnika, rasy, náboženství, třídních či jiných skupinových rozdílů patří mezi základní lidská práva. A právě toto právo je tímto paragrafem chráněno, a to tak, že chrání osoby před podněcováním k nenávisti vůči nim právě z důvodu rozdílného národu, etnické skupině, rase, náboženství, třídě nebo jiné skupině osob, ale také před podněcováním k omezování práv a svobod osob patřících mezi příslušníků jmenovaných skupin. Důležité je také správně pochopit, co vlastně chápeme pod pojmem podněcování. Je to takové jednání, kdy pachatel svým projevem plánuje vzbudit u dalších osob nenávist k některé z výše zmíněných skupin, případně k omezení jejich práv. Je to zároveň pojem, který chápeme širěji než návod k trestnému činu podle § 24 odst. 1 písm. b) trestního zákoníku.

Trestný čin podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod je dokonán již samotným projevem. „*Trestný čin je dokonán již projevem, jehož obsahem je podněcování. K vyvolání nenávisti nebo k jednání směřujícímu k omezování práv a svobod příslušníků některého národa, etnické skupiny nebo rasy nemusí dojít. Podobně je tomu i u náboženství, třídy nebo jiné skupiny osob.*“⁵⁴ Z toho vyplývá, že není důležité, zda ke škodlivému následku došlo.

Samotné znění § 356 TZ říká, že k takovému činu musí dojít veřejně. Co znamená veřejně nám definuje § 117 trestního zákoníku, kdy říká, že je trestný čin spáchán veřejně, jestliže je spáchán a) obsahem tiskoviny nebo rozšiřovaného spisu, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem, nebo b) před nejméně třemi osobami současně přítomnými.

Tohoto trestného činu se může dopustit jakákoliv osoba, tedy i osoba právnická, což přímo vyplývá z § 7 zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim (zákon č. 418/2011 Sb.), a to úmyslným jednáním. Jiná zvláštní podmínka pro pachatele není určena. To znamená, že tohoto trestného činu se může dopustit i osoba ze stejné skupiny, proti které je podněcování směřováno.

Teď už zase zpět k tomuto konkrétnímu případu. Skutek se odehrál dne 21. června 2013, kdy se podle svých slov nacházel Otto Chaloupka na půdě Poslanecké sněmovny. Poslanec Chaloupka reagoval na vyhrocenou situaci, která nastala po napadení manželského páru skupinou Romů a následného dopisu starostce obce, kde se napadení odehrálo, napsal otec

---

⁵⁴ ŠÁMAL, Pavel, ŠÁMALOVÁ, Milada. § 356 Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod. In: ŠÁMAL, Pavel, GRIVNA, Tomáš, HERZCEG, Jiří, KRATOCHVÍL, Vladimír, PÚRY, František, RIZMAN, Stanislav, ŠÁMALOVÁ, Milada, VÁLKOVÁ, Helena, VANDUCHOVÁ, Marie. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2012, s. 3307. ISBN 978-80-7400-428-5.

jedné z útočnic. Tento konflikt vyvolal silné protiromské nálady ve společnosti, probíhala řada protiromských protestních akcí, demonstrací a situace i nadále eskalovala.

Podle svých vlastních slov se Otto Chaloupka necítil vinen a ze svého pohledu se nedopustil skutku, který mu byl obžalobou přisuzován. Pokládal za svou povinnost mírnit napětí, které ve společnosti v důsledku napadení bylo a toto viděl jako vhodnou formu. V odůvodnění rozsudku se dočteme, že pro něj byla jedna část dopisu paní starostce velice pobuřující, až nebezpečná. Otec jedné z útočnic v něm doslova napsal: „*vždyť se jim nic nestalo.*“ Toto vyjádření vnímal tak, že právě toto mohlo být to pomyslné překročení hranice, které by ještě více situaci zneklidnilo, a tak se rozhodl reagovat tak, že zveřejnil výše citovaný text na svém profilu na sociální síti Facebooku. Vysvětloval také, co myslel slovními obraty, které ve svém příspěvku uvedl. Dále konstatoval, že uznává, že se mohl více zamyslet a některá slovní spojení napsat jinak, kdy například místo spojení „*a bude mazec*“ mohl napsat, že „*začnou nepřijemnosti*“. Podle svých slov však pouze konstatoval fakta a neměl za svůj cíl kohokoliv podněcovat nebo porušit zákon a že jediné, co mohlo k něčemu podněcovat, bylo arogantní vyjádření otce jedné z útočnic. Ve výpovědi také uvedl, že musí být respektováno právo každého na svobodný názor, který může veřejně prezentovat a že nenapsal nic, co by nebyla pravda.

Na dotaz samosoudkyně, zda si opravdu neuvědomoval, že volbou svých slov a jejich silou mohl vyvolat další násilné akce, uvedl, že nikoliv, že je to právě naopak a údajně se mu ozvalo mnoho lidí, kteří jeho slova chválili a jeho text jim dodal naději, že existuje politik, který jejich situaci vážně řeší.

Jeho odpovědi však ne vždy dávaly smysl. Přestože nejdříve odpověděl, že touto reakcí chtěl informaci uklidnit, tak na dotaz státní zástupkyně, proč dopis nezaslal přímo otci útočnice, reagoval tak, že neznal adresu a nevěděl, kam ho poslat. Tato dvě vyjádření jsou tedy v rozporu. Samosoudkyně po ukončení dokazování zvážila důkazy a dospěla k tomu, že „*zveřejnění textů, které zveřejnil obžalovaný (navíc jako poslanec Parlamentu České republiky, tedy nikoliv jako řadový občan, takže bylo možné očekávat, že jim bude věnována větší pozornost, nežli textům zveřejněným řadovým občanem) a to na veřejné sociální síti Facebook, dostupné pro neomezený počet osob, je možno, co do jejich obsahu a v celém kontextu, považovat za vyvolání nenávisti vůči romské etnické skupině a to veřejně přístupnou počítačovou sítí.*“⁵⁵

Otto Chaloupka mohl bezpochyby volit jiná slova než ta, která ve svém textu zveřejnil. Musel si uvědomovat, že takový text uveřejněný na veřejně dostupné sociální síti může v již tak vyhrocené situaci působit jako další akcelerant. Již v roce 2013 bylo jasné, že zveřejňování na

---

⁵⁵ Rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 3. září 2014, sp. zn. 1 T 48/2014

této sociální síti je jeden z nejefektivnějších způsobů, jak šířit informace. Vzhledem ke kontextu a době, ve které byl text zveřejněn, nebyla podle samosoudkyně jiná možnost než konstatovat, že zveřejněný text je třeba vnímat jako projev podněcující k nenávisti, v tomto konkrétním případě vůči romské etnické skupině, kterého se dopustil prostřednictvím veřejné počítačové sítě. Neobstál ani argument o ochraně svobody slova a projevu. Svoboda slova a projevu nikdy nemůže sloužit pro zveřejňování takových názorů, které by mohly vést k jednání, kdy by byly potlačeny základní práva a svobody jiných osob.⁵⁶

Po zhodnocení všech důkazů samosoudkyně konstatovala, že se obžalovaný dopustil výše zmíněného trestného činu, kdy jednal v úmyslu nepřímém, a to ve smyslu § 15 odst. 1 písm. b) trestního zákoníku, jelikož vzhledem ke svému postavení (vykonával funkci poslance) a inteligenci musel vědět a předpokládat, že zveřejněním takového textu, ve kterém paušalizuje příslušníky romského etnika a používá již výše rozebrané výrazy, opravdu může vést k ohrožení rovnosti všech lidí v důstojnosti a právech bez rozdílu rasy či etnické příslušnosti a že tento zájem je chráněn trestním zákoníkem. Samosoudkyně se rozhodla po zvážení všech okolností udělit trest na samé dolní hranici trestní sazby, která v § 356 odst. 1, 3 písm. a) trestního zákoníku představuje trest odnětí svobody v délce trvání 6 měsíců a výkon trestu byl podmíněně odložen na nejkratší možnou zkušební dobu, tedy na 1 rok, a to podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 trestního zákoníku.

Tím však celý proces neskončil.

Ústavní soud se zabýval stížností Otto Chaloupky, kterou zamítl. Otázkou zde byl především rozsah indemnity. Stížnost před Ústavním soudem směřovala proti usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 3 Tcu 33/2014, kterým bylo rozhodnuto, že v tomto případě není jako poslanec vyňat z působnosti orgánů činných v trestním řízení.

Stěžovatel jak před Nejvyšším soudem, tak před Ústavním soudem argumentoval tím, že byl učiněn projev, který navíc napsal a zveřejnil, když se nacházel na půdě Poslanecké sněmovny. Stěžovatel nevidí rozdíl v tom, zda svůj projev zveřejní například skrze televizi během projevu během zasedání pléna či orgánů Poslanecké sněmovny, nebo zda takový příspěvek zveřejní na profilu na sociální síti Facebook, obě dvě formy totiž mají charakter hromadného sdělovacího prostředku, stejně jako například televize, noviny nebo rádia.⁵⁷ Podle Nejvyššího soudu se na jiné projevy, než ty spojené s výkonem mandátu, indemnita nevztahuje, protože v tu chvíli nejedná daná osoba jako politik v rámci „politického boje“, nýbrž jako občan vyjadřující se

---

⁵⁶ Tamtéž

⁵⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. června 2014, sp. zn. 3 Tcu 33/2014

k dané záležitosti. Přesto na druhou stranu musíme konstatovat, že poslanec Chaloupka se sociálními otázkami, které se dotýkají také Romské menšiny, dlouhodobě věnoval.⁵⁸

S tímto názorem Nejvyššího soudu se můžeme ztotožnit po přihlédnutí k již řečenému názoru, že cílem indemnity není ochrana jednotlivých členů Parlamentu a jejich výhoda oproti ostatním občanům České republiky. Je to především ochrana diskuze v komorách Parlamentu a ochrana nerušeného výkonu mandátu. To, zda souhlasím s vymezením širší ochrany indemnity, si dovolím prezentovat na konci této práce.

Po zvážení všech okolností Ústavní soud návrh stěžovatele zamítl. V bodě 72 nálezu I.ÚS 3018/14 pak Ústavní soud konstatuje 3 podmínky, které dle jeho názoru musí být všechny (kumulativně) splněny pro to, aby došlo k aktivaci indemnity poslanců a senátorů.

Tyto podmínky jsou:

- *„musí jít o sdělení informace nebo vyjádření názoru slovem, písmem, obrazem či jiným způsobem*
- *tento projev musí být učiněn na jednom z "chráněných fór", tj. na schůzi Poslanecké sněmovny či Senátu, jejich výborů, podvýborů nebo komisí včetně vyšetřovacích komisí anebo na společné schůzi Poslanecké sněmovny a Senátu či těchto orgánů*
- *učiněný při jednání komory či jejich orgánů nesmí směřovat výhradně navenek, tj. musí směřovat vůči dalším účastníkům parlamentní debaty v širším slova smyslu, kterými jsou poslanci, senátoři a další osoby ve smyslu bodu 67⁵⁹ tohoto nálezu“⁶⁰*

Protože projev tehdejšího poslance Chaloupky splňoval pouze první podmínku, Ústavní soud tuto stížnost zamítl.

6.4. Nevydání komunistického poslance Ondráčka k trestnímu stíhání

Poslední dvě volební období Poslanecké sněmovny nám doslova nadělily více než dost zajímavých případů, kdy poslanci svou neznalostí, účelovou lží, nebo snad v důsledku úpadku politické kultury zaměstnali orgány činné v trestním řízení svými výroky. Rozhodl jsem se zabývat dvěma z nich.

---

⁵⁹ Bod 67 nálezu I.ÚS 3018/14 definuje již řečený princip indemnity, tedy ochrana náleží Parlamentu jako celku, nikoliv jako individuální ochrana jednotlivce.

⁶⁰ Nález Ústavního soudu ze dne 16. června 2015, sp. zn. I.ÚS 3018/14

„*Horáček je podle dostupných informací bývalý vekslák a spolupracovník StB s krycím jménem Sázkář.*“⁶¹ Právě toto napsal jako svou písemnou odpověď v rozhovoru pro internetový deník EuroZprávy. Celá tato situace nastala poté, co Horáček v pozici prezidentského kandidáta vytvářel tlak na to, aby Zdeněk Ondráček nebyl zvolen jako předseda komise pro kontrolu činnosti GIBS (Generální inspekce bezpečnostních sborů).

Michal Horáček se rozhodl na Zdeňka Ondráčka podat trestní oznámení. Na základě prošetřování pak Policie ČR požádala Poslaneckou sněmovnu o zbavení imunity poslance Zdeňka Ondráčka tak, aby mohl být trestně stíhaný pro svůj výrok.

Žádost Poslanecké sněmovně doručilo obvodní ředitelství policie Praha II dne 15. srpna 2018. Podle policie se měl tehdejší poslanec Zdeněk Ondráček dopustit trestného činu pomluvy podle ustanovení § 184 odst. 1, odst. 2 zákona č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Trestného činu pomluvy se podle § 184 TZ dopustí ten, kdo o jiném sdělí nepravdivý údaj, který je způsobilý značnou měrou ohrožit jeho vážnost u spoluobčanů, zejména poškodit jej v zaměstnání, narušit jeho rodinné vztahy nebo způsobit mu jinou vážnou újmu. Toto ustanovení si klade za cíl chránit především dobrou pověst a čest člověka. Ochrana těchto lidských vlastností se věnuje i Listina základních práv a svobod, která v článku 10 odst. 1 říká, že „*Každý má právo, aby byla zachována jeho lidská důstojnost, osobní čest, dobrá pověst a chráněno jeho jméno.*“

Jak plyne z textu zákona, musí se jednat o informaci, která není založena na reálných základech. Pokud by se tedy jednalo o pravdivou informaci, byť by měla způsobilost jiného poškodit tak, jak zákonodárce jinak v § 184 TZ předpokládá, nejednalo by se o pomluvu.

Vzhledem k tomu, že v uvedeném paragrafu není zmínka o veřejnosti, tak stačí, aby taková informace byla řečena pouze jedné osobě, kterou z logiky věci nemůže být osoba pomlouvána.

Samotné vyřčení takové informace však k naplnění skutkového stavu nestačí. Důležitou podmínkou totiž je, že se musí jednat o informaci způsobilou k tomu, aby následně došlo právě

---

⁶¹ ČERNÁ, Monika. Ondráček pro EZ: Horáček je mi ukradený. Nejde tu o komisi a o mě, ale o něco úplně jiného. In: *EuroZprávy.cz* [online]. 14. prosince 2017 [cit. 8. dubna 2019]. Dostupné z: <https://eurozpravy.cz/domaci/politika/209892-ondracek-pro-ez-horacek-je-mi-ukradeny-nejde-tu-o-komisi-a-o-me-ale-o-neco-uplne-jineho/>

k ohrožení vážnosti, poškození v zaměstnání, narušení rodinných vazeb nebo způsobilé jiné vážné újmy.

V § 184 odst. 2 poté trestní zákoník stanovuje možnost uložit vyšší trest v situaci, kdy spáchá čin uvedený v odstavci 1 tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem. Vzhledem ke konkrétnosti případu nemá cenu vysvětlovat všechny uvedené způsoby, nicméně většina z nich je již z jejich názvu naprosto zřejmá. Zmíním pouze veřejnou počítačovou síť. Šámal definuje veřejnou síť jako: „*Veřejně přístupnou počítačovou sítí se rozumí funkční propojení počítačů do sítí s cílem vytvořit informační systém pracující s tzv. dálkovým přístupem, jakým je především Internet a jiné podobné informační systémy (např. francouzský Minitel apod.). Nejdůležitější veřejně přístupnou sítí je Internet, jenž je světovou informační počítačovou sítí zahrnující i službu WWW (World Wide Web).*“⁶²

Jak tedy podle policie poslanec Zdeněk Ondráček spáchal tento trestný čin?

„Této trestné činnosti se měl dopustit tím, že v rozhovoru pro internetový zpravodajský server EuroZpravy.cz, v článku s názvem 'Ondráček pro EZ: Horáček je mi ukradený. Nejde tu o komisi a o mě, ale o něco úplně jiného', který byl uveřejněn na webových stránkách www.eurozpravy.cz dne 14. prosince 2017 ve 14.01 hodin, v jedné ze svých písemných odpovědí na dotazy redaktorky o Mgr. Michalu Horáčkovi, Ph.D., nar. 23. 7. 1952, uvedl: 'Horáček je dle dostupných informací bývalý vekslák a spolupracovník Státní bezpečnosti s krycím jménem Sázkář.'

Výše uvedeného jednání se měl poslanec Zdeněk Ondráček dopustit s vědomím skutečnosti, že se jedná o nepravdivý údaj, který je způsobilý značnou měrou ohrozit dobrou pověst a vážnost Mgr. Michala Horáčka, Ph.D., u spoluobčanů a zároveň mu způsobit jinou vážnou újmu v podobě možného negativního ovlivnění vnímání jeho osoby v očích potenciálních voličů s ohledem na probíhající kampaň prezidentských voleb, ve kterých byl Mgr. Michal Horáček, Ph.D., jedním z kandidátů.“⁶³

---

⁶² ŠÁMAL, Pavel. § 184 Pomluva. In: ŠÁMAL, Pavel, GŘIVNA, Tomáš, HERZCEG, Jiří, KRATOCHVÍL, Vladimír, PŮRY, František, RIZMAN, Stanislav, ŠÁMALOVÁ, Milada, VÁLKOVÁ, Helena, VANDUCHOVÁ, Marie. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2012, s. 1830. ISBN 978-80-7400-428-5.

⁶³ Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. Stenoprotokol. VIII. volební období. 20. schůze. 31. října 2018. Marek Benda k žádosti o vyslovení souhlasu k trestnímu stíhání poslance Zdeňka Ondráčka [online]. [cit. 2. prosince 2020]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/eknih/2017ps/stenprot/020schuz/s020235.htm#r2>

Pokud tedy shrneme závěry policie, tak jednání poslance Ondráčka splňuje to, co jsem výše popsal jako trestný čin pomluvy. Policie pak vycházela z předpokladu, že Ondráček věděl, že se informace, kterou o účastníkovi boje o prezidentský post říká, není pravdivá. Takového jednání se pak dopustil v rámci rozhovoru, který byl zveřejněn na internetu, což znamená, že se jedná o šíření pomocí veřejné sítě.

Toliko pohled z trestněprávního hlediska. Mělo by takové jednání spadat pod institut imunity, která zákonodárce chrání?

Žádostí policie se začal zabývat mandátový a imunitní výbor na svém jednání dne 25. září 2018. Ten po dlouhé debatě rozhodl o tom, že na plénum Poslanecké sněmovny pošle stanovisko, kterým **nedoporučuje** vydat poslance Zdeňka Ondráčka k trestnímu stíhání. Toto rozhodnutí vyvolalo velkou vlnu rozporuplných reakcí. Myslím si a jsem přesvědčen o tom, že takovéto emoce vyvolával daný výrok především proto, kdo byl jeho autorem. Protože poslanci Pirátské strany vynesli výsledky z tohoto neveřejného zasedání do mediálního světa (což osobně považuji za velice chybné), máme tak možnost vědět, kdo jak na daném hlasování hlasoval. Proto jsem 25. září 2018 požádal poslance ODS Marka Bendu o vyjádření důvodu, proč na výboru hlasoval proti vydání Zdeňka Ondráčka. Následující den, tedy 26. září 2018 mi přišla na e-mail odpověď, ze které si dovolím podstatnou část citovat. „... *Beru polemiku, že poslanci nejsou nadlidi a mají odpovídat stejně jako kdokoli jiný. Jenže Ústava říká něco jiného a tou jsem povinen se řídit. Jsem hluboce přesvědčen, že vzájemné pomlouvání se politiků nemá být řešeno prostředky trestního práva, protože pak i o politice budou rozhodovat orgány činné v trestním řízení. A nezapomeňme, že se jedná jen o odklad trestního stíhání do doby skončení výkonu funkce. A kdybyste si jen spočetli, kolikrát já jsem byl nepravdivě napaden... ...Absolutně neberu polemiku, že jsem se zastal „mlátičky“ Ondráčka. Je-li někde poslanec při svém rozhodování blízko soudnímu typu rozhodnutí, je to právě na půdě mandátového a imunitního výboru. A tam musíte vždy rozhodnout podle práva a spravedlnosti, nikoliv podle sympatií k obviněnému. Byl bych srab, kdybych se nechal ovlivnit svým vztahem k Ondráčkovi.*“ S argumenty Marka Bendy se ztotožňuji. Stejně jako on⁶⁴, jak řekl v rozhovoru pro iRozhlas.cz⁶⁵, nechápu, jak mohla pana Horáčka urazit slova komunistického poslance.

---

⁶⁴ Marek Benda

⁶⁵ KOTTOVÁ, Anna. Sněmovní výbor nedoporučil vydat komunistu Ondráčka. Pomohly mu hlasy ANO, SPD, KSČM a Marka Bendy. In: *iRozhlas.cz* [online]. 25. září 2018 [cit. 8. dubna 2019]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/zdenek-ondracek-trestni-stihani-michal-horacek_1809251621_jak

„Myslím si, že urážky mezi veřejně činnými osobami se nemají řešit cestou trestního práva, zejména v okamžicích, kdy ty osoby jsou ještě ve funkcích.“⁶⁶ I s tímto výrokem Marka Bendy bezesbýtku souhlasím. Ač se to nestává úplně běžně, souhlasím i s argumentací komunistického poslance Stanislava Grospiče, toho času předsedy mandátového a imunitního výboru Poslanecké Sněmovny. Ten během jednání poukázal na stanovisko Ústavního soudu⁶⁷, podle kterého musí politicky exponované osoby snést větší veřejný tlak.

V tomto případě se však nejedná o indemnitu, přestože šlo o projev. Nebyly totiž splněny podmínky, které svým usnesením stanovil Ústavní soud, jak bylo řečeno v předchozí podkapitole.

Poslanecká sněmovna pak na plénu dne 31. října 2018 odmítla přijmout usnesení, kterým by poslanec Ondráčka vydala k trestnímu stíhání, proto bylo v této věci trestní stíhání vyloučeno do konce jeho mandátu. Po historickém volebním neúspěchu KSČM ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, které se konaly ve dnech 8. – 9. října 2021, mu však mandát poslance zanikl, a to 21. 10. 2021. V tomto případě však trestní řízení nepokračovalo. Po nevydání sněmovnou se totiž Michal Horáček obrátil s žalobou na civilní soud, který rozhodl v jeho prospěch a Zdeněk Ondráček se Michalu Horáčkovi jak soukromě, tak veřejně omluvil. Policejní mluvčí Jan Daněk tedy pro zpravodajský server iRozhlas.cz uvedl, že „[...] *případ znovu otevřen nebude, postačuje uplatnění odpovědnosti podle předpisů civilního práva.*“⁶⁸ Tím je tedy celý případ definitivně ukončený. Já osobně se však domnívám, že by imunita v takovém případě měla spadat i na civilní řízení, jelikož se jedná o dvě veřejně známé osobnosti, které musí unést i vyšší tlak. Navíc, jak již bylo uvedeno, rozhodnutí nevydat poslance není doživotní a po skončení mandátu by se případ mohl znovu otevřít.

6.5. Kalousek versus Babiš

V červenci roku 2018 bylo na plénu Poslanecké sněmovny opravdu na co se dívat. V době řešení důvěry vládě Andreje Babiše došlo k slovnímu střetnutí tohoto politika s jeho pravidelným rivalem, Miroslavem Kalouskem. Ten se do Babiše opřel za to, že měl lživě přísahat na zdraví svých dětí. Miroslav Kalousek pronesl: „*Pane premiére, děláte všechno, co*

---

⁶⁶ Tamtéž

⁶⁷ Nález Ústavního soudu ze dne 4. dubna 2005, sp. zn. IV.ÚS 146/04

⁶⁸ ROGNER, Šimon. Policie pokračuje v trestním řízení s exposlanci Volným a Roznerem. Po neobhájení mandátu už nemají poslaneckou imunitu. In: *Česká televize* [online]. 22. 10. 2021 [cit. 28. října 2021]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3389552-policie-znovu-stiha-exposlance-volneho-a-roznera-po-neobhajeni-mandatu-uz-nemaji>

normální chlap nedělá. Bojíte se lidí s jinými názory, kňouráte, fňukáte, křivě přísaháte na zdraví svých dětí, podvádíte a kňučíte. Česká republika... Česká republika si zaslouží předsedu vlády, který s sebou nese název chlap. To vy nejste, a to je také jeden z důvodů, proč vám nelze vyslovit důvěru. Děkuji.“⁶⁹ To si ovšem předseda vlády nenechal líbit, rozzuřený přiběhl k řečnickému pultu, kde na adresu Miroslava Kalouska řekl: „*Já nevím, kolik má promile vožrala Kalousek dneska. Možná stejný promile jak oni venku. Jo, je zase vožralej jak obyčejně. Zloděj zlodějský. Nebudeš mě urážet. Nebudeš mluvit o mojich dětech!... ...A jeho, on, který rozkrádal Ministerstvo obrany a zabil lidi cez padáky*“⁷⁰ Právě kvůli výroku o lidech, které Miroslav Kalousek zabil, se rozhodl, že podá na Andreje Babiše žalobu u civilního soudu, a nikoliv u komory Poslanecké sněmovny, aby kauzu nepolitizoval.

Miroslav Kalousek tedy podal žalobu na ochranu osobnosti. V lednu 2019 však Okresní soud pro Prahu 1 rozhodl, že není věcně příslušný tuto kauzu řešit. Po odvolání Miroslava Kalouska tento rozsudek potvrdil i odvolací soud, který rozhodoval začátkem dubna 2019 a odkázal Miroslava Kalouska na řešení v rámci disciplinárního řízení komory, které je členem.

S názorem soudů v tomto konkrétním případě naprosto souhlasím. Předpokládám také, že i Miroslav Kalousek si je vědom toho, že se svou žalobou nemá šanci uspět, jelikož projev Andreje Babiše, ať si o něm můžeme myslet cokoliv, splnil všechny podmínky pro aktivaci článku 27. odst. 2 Ústavy. Indemnita se tak na něj vztahuje a spadá tak **pouze** do kompetence disciplinárního orgánu.

Mohla by být situace jiná, kdyby Miroslav Kalousek namísto civilní žaloby zvolil cestu trestního oznámení, například ze stejného důvodu, pro který podal trestní oznámení Michal Horáček na Zdeňka Ondráčka v případě, který jsem popsal v předchozí podkapitole, tedy pro pomluvu? Je možné, že postup by byl stejný jako u komunistického exposlance Ondráčka. Pokud by se Miroslav Kalousek rozhodl bránit touto cestou, tak by bylo nejlogičtější, kdyby i on trestní oznámení podal pro trestný čin pomluvy podle § 184 TZ.

---

⁶⁹ Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. Stenoprotokol. VIII. volební období. 17. schůze. 11. července 2018. Miroslav Kalousek v rozpravě k žádosti vlády o vyslovení důvěry [online]. [cit. 13. dubna 2019]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/eknih/2017ps/stenprot/017schuz/s017067.htm>

⁷⁰ Citováno včetně chyb: Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. Stenoprotokol. VIII. volební období. 17. schůze. 11. července 2018. Andrej Babiš v rozpravě k žádosti vlády o vyslovení důvěry [online]. [cit. 14. dubna 2019]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/eknih/2017ps/stenprot/017schuz/s017067.htm>

6.6. Šířil Lubomír Volný poplašnou zprávu?

Posledním případem volebního období 2017–2021 byla žádost o vydání nezařazeného poslance zvoleného za SPD., Lubomíra Volného. Mandátový a imunitní výbor Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR se zabýval touto žádostí, jelikož Policie ČR se domnívá, že se pan poslanec mohl dopustit zločinu šíření poplašné zprávy podle § 357 odst. 1, odst. 4 písm. a) TZ. Toho se měl dopustit několika příspěvků na sociálních sítích, převážně na sociální síti Twitter a Facebook. Žádost se nakonec vzhledem ke konci volebního období a vzhledem k neúspěchu Lubomíra Volného ve volbách do Poslanecké sněmovny i konci jeho mandátu nedostala k projednávání na plánu této instituce. Dne 21.10.2021 mu tedy mandát zanikl a Policie tak může pokračovat v trestním stíhání bez jakýchkoliv překážek, což potvrdil pro Českou televizi mluvčí policejního prezidia Ondřej Moravčík.⁷¹ A v čem spatřovala nezákonné chování tehdejšího poslance?

V několika případech se jednalo o psaný text, v dalších pak například ve videu. Některé se opakují napříč sítěmi, další jsou pak jedinečné. Všechny pak mají společné téma, kterým je údajné spiknutí a plán na diskreditaci jednoho z léků. První příspěvek se objevil ve stejném znění a v rozmezí tří minut na Facebooku a Twitteru. Tento text zněl: *"Podle mých informací se připravuje plán na diskreditaci Ivermektinu pomocí úmrtí (tedy vraždy) několika pacientů, kteří jej budou užívat. Jste-li jako lékař, lékařka, zdravotník, součástí tohoto plánu NEDĚLEJTE TO!!! Ať už Vám vyhrožují čímkoliv!!! Nejste sám, nejste sama!!!"*⁷². Tento text byl zveřejněn po poledni dne 2. 3. 2021.

Ten samý den o pár hodin později pan poslanec na Facebookovém profilu s názvem „Mgr. Lubomír Volný – Jednotní“ nahrál video, které mělo celkem přes 8 minut. Policie ČR v žádosti o vydání pak cituje pasáž začínající po 2 minutě, která je obsahově důležitá celá, proto ji budu citovat i já zde: *"Musím prostě varovat českou společnost, požádat vás o spolupráci v další bitvě, která se s pravděpodobností hraničící s jistotou chystá. Jak to říct, aby to nebylo příliš děsivé. Byl jsem kontaktován osobou. Neuvedu ani pohlaví, ani věk, ani vzhled. Neuvedu ani místo, ani čas. A ta osoba mi řekla, kolikrát jsem si za poslední týden objednal sushi. Ta osoba mi řekla, co je v mém bytě mezi mou ložnicí a mým obývánkem. Ta osoba mi řekla poslední nebo*

---

⁷¹ Op. cit. ROGNER, Šimon. Policie pokračuje v trestním řízení s exposlanci Volným a Roznerem. Po neobhájení mandátu už nemají poslaneckou imunitu. In: *Česká televize* [online]. 22. 10. 2021 [cit. 28. října 2021]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3389552-policie-znovu-stiha-exposlance-volneho-a-roznera-po-neobhajeni-mandatu-uz-nemaji>

⁷² Usnesení mandátového a imunitního výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky č. 188. 8. volební období. 43. schůze. 22. června 2021

ty tajná tři čísla na mé kreditní kartě. A ta samá osoba mi vrátila průkazku, magnetickou kartu ke vstupu do poslanecké sněmovny, o které jsem vůbec nevěděl, že není v mé peněžence. A potom mi tato osoba řekla, že se chystá akce na diskreditaci ivermektinu, do které jsou zapojeni lékaři, které má, řekněme stát nebo některé jeho složky, pod kontrolou. Připomeňme si, že jenom v uplynulých letech přes dvě stě lékařů přiznalo svou vinu, dohodlo se se státem, přiznalo svou vinu, že se nechali zkorumpovat farmaceutickými firmami, dohodlo se se státem na tom, že nebudou potrestáni, když uhradí škody nebo nějakou pokutu. Nebyli vůbec potrestáni. Vy se to ani nedozvíte vůbec. Nebylo to nijak zvlášť mediálně šířeno. A prostě v této republice existují taky vojenští lékaři, policejní lékaři, nepochybujeme o tom, že i některé tajné služby mají svoje lékaře. Prostě existují lékaři, kteří jsou pod kontrolou, řekněme. A má dojít k diskreditaci ivermektinu tak, aby se mohly používat ty léky, které pan Babiš dovezl... já nevím, jestli to je kvůli lékům, které dovezl pan Babiš, dobře, ale prostě aby se diskreditoval ivermektin. A to už si dodávám já, to jsou ty moje úvahy, které se mi potom jakoby honily hlavou. My tady máme bamlanivimab za, nevím kolik, tři stá miliónů korun. Má se dovézt nebo už je domluvena nějaká jiná další látka, kde ta dávka stojí padesát tisíc korun. Ty kšefty už jsou dojednané, ty kšefty už jsou zaplacené, to zboží je na cestě a ta vláda to do někoho musí narvat. Ta vláda to do někoho musí narvat a teďka jí v cestě stojí ivermektin. A já už jsem četl článek na seznamu, ve kterém se psalo, že třeba ti lidé po ivermektinu nemají vůbec žádnou virovou nálož, ale už mají tak poškozené plíce, že stejně i tak umřou a tak dále a tak dále. Za mě osobně, já už jsem to řekl několikrát, čekám na trestní oznámení nebo čekám na nějakou žalobu. Tato vláda je vládou vrahů, která zavraždila minimálně osmdesát procent těch devatenáct tisíc obětí covidu v České republice, protože zakázali operace, zakázali léčbu a ten ivermektin není výmysl Lubomíra Volného, který by na to nějak náhodou přišel. Ten ivermektin prostě se používá už více než rok. Takže bylo povinností, povinností každého ministra zdravotnictví, aby to věděl. A bylo povinností každého premiéra, aby to věděl. Takže já nepochybují o tom, že já jsem se v republice nedozvěděl o ivermektinu jako první. Tyto informace dávno musel mít a měl každý z ministrů zdravotnictví a vždycky je měl k dispozici premiér Andrej Babiš. Takže tito lidé systematicky tento ivermektin tajili a vzpomeňte si na naše bitvy s kolegou Marianem ve sněmovně, kolikrát jsme to opakovali, kolik měsíců jsme o tom mluvili a jak dlouho to trvalo, než díky vám a vašemu tlaku ta vláda musela ustoupit. Ale ty kšefty s vakcínama jsou předjednané a zaplacené. Kšefty s ochrannými pomůckama jsou předjednané a zaplacené. Kšefty s testama jsou předjednané a zaplacené. Kšefty s bamlanivimabem jsou předjednané a zaplacené. Kšefty s tou další látkou, na jejíž jméno si nevzpomenu teďka, jsou taky předjednané a zaplacené. Oni musí pokračovat s tím vším divadlem, co dělají. Protože kdyby to mělo skončit, tak jejich partneri jim ty

mnohasetmiliardové ztráty jen tak neodpustí. A proto já se tady obracím s veřejnou výzvou ke všem lékařům, lékařkám, zdravotníkům a zdravotnicím. Ke všem příslušníkům tajných služeb, policistům, vojákům. Pokud jste součástí tohoto plánu, nedělejte to. Nemusíte to dělat. A jak je vidět, můžete ty informace pustit ven. Já dnes podám trestní oznámení na neznámého pachatele, které pochopitelně vyšetřeno nebude, protože prostě vyšetřeno nebude. Ale vy na druhé straně barikády, vy to nemusíte dělat. A já vás prosím a řekl bych, že jménem miliónů lidí, abyste to nedělali. Nedělejte to, prosím vás. Nejste sami. A když si nebudete moci pomoci, tak alespoň pusťte ty informace do světa. Prosím vás, sdílejte toto video, šiřte ho a hlídejte své příbuzné a známé. Neexistuje sebemenší důvod, aby po ivermektinu umírali, protože neumírá nikdo na celém světě. Jestliže vám nějaký příbuzný umře po ivermektinu, dožadujte se, prosím vás, soudní pitvy. Dožadujte se všemi legálními a dostupnými prostředky. Tak je to kombinace pozitivních zpráv, nedá se nic dělat, vyhráli jsme jednu bitvu, ale ta hydra se pochopitelně nevzdá. Ta bitva nebude, ta válka, nebude tak krátká, nebude tak jednoduchá. Musíme prostě bojovat dál a já doufám, že to společně vydržíme. Děkuji a do tanku vtank, v boji vboj!"⁷³

Poslední dva příspěvky umístil na Twitter o týden později. Jejich znění bylo: „Akce na diskreditaci ivermektinu, na které jsem byl upozorněn, a před kterými jsem varoval jak laickou, tak odbornou i politickou veřejnost, nabírají na obrátkách. Už chybí pouze “oběti”. Mediálně už je pro ně vše připraveno.”⁷⁴, resp. “Normální doktoři hrdinové zachraňují lidské životy, i proti vůli systému, idioti v bílých pláštích je mezitím VRAŽDÍ. Ve své podstatě bohužel žádná novinka, pouze dramaticky větší rozsah”⁷⁵.

A čeho přesně se tedy bývalý poslanec Volný podle Policie dopustil zveřejněním těchto příspěvků?

Jedná se o trestný čin „šíření poplašné zprávy“. Ten najdeme v § 357 TZ, který obsahuje 2 základní skutkové podstaty. Jejich rozdíl spatřujeme v tom, komu je tato informace určena. Pokud šířitel sděluje onu poplašnou zprávu veřejnosti, jedná se o skutkovou podstatu uvedenou v odst. 1 již zmíněného paragrafu. Znění § 357 odst. 1 TZ je následující: „Kdo úmyslně způsobí nebezpečí vážného znepokojení alespoň části obyvatelstva nějakého místa tím, že rozšiřuje poplašnou zprávu, která je nepravdivá, bude potrestán ...“ Ve druhém odst. pak budeme v situaci, kdy šířitel svou zprávu sdělí například orgánům Policie ČR, hromadnému informačnímu prostředku nebo orgánu státní správy. Nejedná se o vyčerpávající výčet. Ten

---

⁷³ Citováno včetně chyb: Usnesení mandátového a imunitního výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky č. 188. 8. volební období. 43. schůze. 22. června 2021

⁷⁴ Tamtéž

⁷⁵ Tamtéž

najdeme v § 357 odst. 2: „*Kdo zprávu uvedenou v odstavci 1 nebo jinou nepravdivou zprávu, která je způsobilá vyvolat opatření vedoucí k nebezpečí vážného znepokojení alespoň části obyvatelstva nějakého místa anebo bezdůvodnou záchrannou práci integrovaného záchranného systému sdělí soudu, orgánu Policie České republiky, orgánu státní správy, územní samosprávy, nebo jinému orgánu veřejné moci, právnické osobě, fyzické osobě, která je podnikatelem, anebo hromadnému informačnímu prostředku, bude potrestán...*“. Za tento trestný čin hrozí pachateli odnětí svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti v případě první jmenované základní skutkové podstaty na šest měsíců až tři léta, nebo zákazem činnosti pak při spáchání trestného činu uvedeného ve druhém odstavci. Trestem odnětí svobody na dva roky až osm let pak může být potrestán pachatel, který se takového jednání dopustí mimo jiné za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu, za živelní pohromy nebo jiné události vážně ohrožující život nebo zdraví lidí, veřejný pořádek nebo majetek. Konkrétní vymezení některých v předchozí větě zmíněných pojmů nalezneme v Ústavním zákoně o bezpečnosti České republiky (Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky).

Jedná se o trestný čin, který lze spáchat pouze úmyslně, o čemž svědčí i formulace samotného znění zákona. Dopustit se ho může z podstaty tohoto trestného činu jen a pouze fyzická osoba. Jak jsem již uvedl výše, příspěvky byly zveřejněny 2. března 2021. Protože byl 26. února 2021 vládou České republiky vyhlášen nouzový stav (v pořadí již teoreticky 4. v rámci pandemie COVID-19, nicméně prakticky bez přerušování trvající od 5. října 2020, který byl vyhlášen 30. září 2020 jako 2. v pořadí), který trval i ve chvíli, kdy byl příspěvek zveřejněn, týká se tohoto případu i §357 odst. 4 písm. a) TZ. Pro srovnání, v trestním zákoně č. 140/1961 Sb. byla skutková podstata týkající se šíření poplašné zprávy vyčleněna do samostatného paragrafu (konkrétně to byl § 200).

Tato úprava má za cíl ochránit obyvatelstvo před osobou, která v něm chce vyvolat vážné obavy na základě nepravdivých poplašných zpráv. Podstatou poplašné zprávy je mimo jiné to, že se jedná o zprávu objektivně nepravdivou (je tedy nutné odlišit z komplexního kontextu celé situace, zda se nejedná pouze o subjektivní hodnocení dané otázky, které má bezesporu v demokratické společnosti místo, byť hranice může být někdy velice tenká – například vyjádření bývalého komunistického poslance Ondráčka v předvolební debatě na TV Barrandov v září roku 2021, kdy tvrdil, že do parlamentních voleb v roce 2017 bylo zasaženo blíže nespecifikovanou 3. stranou, nicméně zmínil, že to nemá nijak podložené a jedná se jen o jeho názor). Pokud by tedy někdo vyvolal vážné obavy nebo znepokojení zprávou, která je pravdivá, nejednalo by se logicky o trestný čin šíření poplašné zprávy.

Mezi další podmínky pro naplnění skutkové podstaty trestného činu šíření poplašné zprávy patří její rozšiřování. To musí probíhat tak, aby se o takové zprávě měla možnost dozvědět minimálně část obyvatelstva (skupinou obyvatelů rozumíme 3 blíže nespecifikované osoby⁷⁶, nicméně část obyvatelstva je skupinou větší, blíže však nespecifikovanou). Nejčastěji tedy může dojít k šíření poplašné zprávy pomocí médií, na hromadných shromážděních a demonstracích, případně pomocí sociálních sítí (v České republice bylo v roce 2018 již přes 5 milionů uživatelů těchto služeb).

Vzhledem ke kontextu doby, ve které se takového jednání Volný dopustil, je bezesporu prospěšné, že se touto situací mohou orgány činné v trestním řízení plnohodnotně zabývat. Byť jsem v případě politiků zastávce co největší svobody projevu pro potřebu svobodné a co nejširší volné politické soutěže, tak je třeba, aby byly jasně stanoveny mantinely toho, kam až opravdu zajít nelze. Nechci tím však předjímat výsledek vyšetřování ani celého trestního řízení.

6.7. Kauza Čapí hnízdo

Jednou z nejznámějších kauz týkající se politiků v České republice je bezesporu kauza Čapí hnízdo, veřejně známé také jako „Čapák“. Tento luxusní rekreační, kongresový a školící areál, původně pro potřeby skupiny AGROFERT, vyvolává emoce z několika důvodů. Tím hlavním však je podezření, že se Andrej Babiš dopustil trestných činů dotačního podvodu a poškození finančních zájmů Evropské unie. Byť se jedná o kroky, které činil v letech 2008 až 2010, Policie České republiky se tím začala zabývat o několik let později. Trestní oznámení bylo podáno roku 2015, tedy v době, kdy byl Andrej Babiš ministrem financí ve vládě Bohuslava Sobotky (ČSSD). Celá kauza je poměrně složitá, o čemž svědčí i postupy jednotlivých orgánů činných v trestním řízení. Ale popořadě.

Andrej Babiš má poslanecký mandát nepřetržitě od roku 2013. Policie poprvé požádala o jeho vydání v srpnu roku 2017. Vzhledem k tomu, že po 2 měsících, 20. – 21. října probíhaly v České republice volby do Poslanecké sněmovny a Andrej Babiš byl znovu zvolen poslancem, znovu získal imunitu a sněmovna musela o žádosti Policie jednat znovu (Pro úplnost dodávám, že ve stejné věci byl vyšetřován a Poslaneckou sněmovnou vydán i Jaroslav Faltýnek, toho času předseda poslaneckého klubu hnutí ANO 2011. V této kapitole o něm bude ještě zmínka).

Ve volbách konaných 8. – 9. října 2021 byl Andrej Babiš opětovně zvolen poslancem, a proto byla znovu Poslanecké sněmovně doručena žádost o vydání Andreje Babiše.

---

⁷⁶ ŠÁMAL, Pavel, ŠÁMALOVÁ, Milada. § 352 Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci. In: ŠÁMAL, Pavel, GRÍVNA, Tomáš, HERZCEG, Jiří, KRATOCHVÍL, Vladimír, PÚRY, František, RIZMAN, Stanislav, ŠÁMALOVÁ, Milada, VÁLKOVÁ, Helena, VANDUCHOVÁ, Marie. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2012, s. 3278. ISBN 978-80-7400-428-5.

V této kapitole postupně nastíním základní, ale také zásadní okolnosti případu, samozřejmě také hmotněprávní pohled na věc a na závěr se vyjádřím k postupu orgánů činných v trestním řízení z pohledu trestního práva procesního.

Celá historie této kauzy se začala psát v roce 2006, kdy začala přestavba objektu, v té době nesoucí název Dvůr Semtín. To zásadní z trestněprávního pohledu se začalo udávat o rok později. Podle Policie totiž ve druhé polovině roku 2007 Andrej Babiš jako ovládající osoba měl dát pokyn představenstvu společnosti ZZN Pelhřimov, a.s., aby účelově vyvedli společnost ZZN AGRO Pelhřimov, s.r.o., z holdingu AGROFERT HOLDING, a.s. (dále také „AGROFERT“), ve kterém byl v dané době Andrej Babiš předsedou představenstva a zároveň jediným akcionářem. Představenstvo společnosti ZZN Pelhřimov, a.s., totiž bylo v té době jediným akcionářem společnosti ZZN AGRO Pelhřimov, s.r.o. Tento krok však neměl žádné zásadní opodstatnění. Od začátku to měl být pouze plán, jak v budoucnu skrýt pravou vlastnickou strukturu. Došlo tedy k přeměně společnosti ZZN AGRO Pelhřimov, s.r.o., ze společnosti s ručením omezeným na akciovou společnost, a to s obchodní firmou ZZN AGRO Pelhřimov, a.s. Nebudu popisovat způsob přeměny a následný postup vedoucí k tomu co nejvíce ztížit odhalení pravé vlastnické struktury. To by mělo význam při hodnocení z obchodněprávního pohledu, pro účel této práce není třeba tak zevrubný popis. Sluší se však zmínit, že v dalších krocích došlo k vydání kmenových akcií na majitele, několika převodům těchto akcií a následně také ke změně stanov společnosti v podobě obchodní firmy společnosti na „Farma Čapí hnízdo, a.s.“ (dále také „Čapí hnízdo“), ke změně předmětu podnikání této společnosti a k volbě nového představenstva a dozorčí rady. Nově tam zasedli rodinní příslušníci Andreje Babiše a jeho blízcí spolupracovníci z AGROFERTu. Toto je důležité zmínit z toho důvodu, že tyto osoby tedy logicky měly vědět o tom, kdo je skutečným vlastníkem společnosti Čapí hnízdo a kdo na ni vykonává vliv skrze ně. I po těchto změnách došlo k dalším účelovým převodům akcií na majitele, a to z vícero důvodů. Ten první je podobný jako u předchozích změn, tedy znesnadnění odhalení faktického vlastníka společnosti. V tomto případě se ale také jednalo o praktické důvody, aby se Čapí hnízdo nepovažovalo za partnerský podnik, což by se stalo, kdyby osoby blízké Andreji Babišovi vlastnili podíl rovný nebo vyšší než 25 %.⁷⁷

---

⁷⁷ Usnesení Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky č. 84. 8. volebního období. 6. schůze. 19. ledna 2018;

Důvod, proč se všechny výše popsané kroky udály, se zdá být zřejmý. Později v roce 2008 totiž prostřednictvím členky představenstva a později i obviněné Jany Mayerové (která je mimochodem i bývalou manažerkou AGROFERTu) požádala společnost Farma Čapí hnízdo, a.s., o dotaci z programu ROP Střední Čechy, která byla určena na podporu podnikatelské infrastruktury a služeb cestovního ruchu, která však byla určena pro malé a střední podniky. To samozřejmě společnost v rámci holdingové struktury v rámci AGROFERT HOLDIN, a.s., nesplňovala. Změny ve vedení a vlastnické struktuře cenných papírů pak měly vést ke snížení šance odkrytí těchto účelových machinací. A opravdu se to tak podařilo. I přes kontrolu, která u těchto projektů běžně probíhá, byla nakonec na projekt „Multifunkční kongresový areál Čapí hnízdo“ ze strany ROP Střední Čechy poskytnuta dotace ve výši 50 000 000,- Kč (slovy padesát milionů korun českých). Podíl poskytnuté dotace byl následující: „[...] *podíl finančních prostředků z Evropského fondu regionálního rozvoje činil 42,500.000 Kč, podíl finančních prostředků ze státního rozpočtu ČR činil 3,750.000 Kč a podíl finančních prostředků z rozpočtu Středočeského kraje činil 3,750.000 Kč.*“⁷⁸

Několikrát se v této kapitole vyskytne také zmínka o společnosti IMOBA, a.s. (dále také „IMOBA“). Společnost Farma Čapí hnízdo, a.s., zanikla fúzí s touto společností a zároveň měla od začátku celý projekt realizovat.

Poslanecká sněmovna tedy naposled na své 6. schůzi v rámci 8. volebního období svým usnesením číslo 84 vydala k trestnímu stíhání poslance Andreje Babiše, a to dne 19. ledna 2018. Podle Policie se měl dopustit zvláště závažného zločinu dotačního podvodu podle § 212 odst. 1, odst. 6 písm. a) trestního zákoníku spáchaného formou účastenství podle § 24 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku. Dále se měl dopustit zvláště závažného zločinu poškození finančních zájmů Evropské unie podle ustanovení § 260 odst. 1, odst. 5 trestního zákoníku formou účastenství podle ustanovení § 24 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku.

POKORNÁ, Zdislava. Nové výsledky v kauze Čapí hnízdo. Policie si pozve kromě Babiše mladšího znovu i bývalé obviněné. In: *iRozhlas.cz* [online]. 7. září 2021 [cit. 31. října 2021]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/kauza-capi-hnizdo-police-saroch-nove-vyslechy-babis-mladsi_2109070500_zpo

⁷⁸ KEDROŇ, Radek, ČEMOSUOVÁ, Tereza, GURYČOVÁ, Kristýna, CIBULKA, Jan. Kompletní obvinění z kauzy Čapí hnízdo: prostudujte si důkazy, které spustily stíhání Andreje Babiše, In: *iRozhlas.cz* [online]. 30. září 2019 [cit. 5. listopadu 2021]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/babis-kompletni-sdeleni-obvineni-dukazy-capi-hnizdo-dokument_1909300600_cib

Podle § 212 odst. 1 TZ se dotačního podvodu dopustí ten, „*kdo v žádosti o poskytnutí dotace, subvence nebo návratné finanční výpomoci nebo příspěvku uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo podstatné údaje nebo podstatné údaje zamlčí.*“ V § 212 odst. 6 písm. TZ pak najdeme úpravu za situace, pokud takovým činem pachatel způsobí škodu velkého rozsahu. Za naplnění skutkové podstaty v prvním odstavci hrozí pachateli odnětí svobody až na dvě léta, případně zákaz činnosti. Pro pachatele, který pak naplní skutkovou podstatu šestého odstavce stejného paragrafu, pak zákonodárce připravil trest o poznání přísnější, a to odnětí svobody na dvě léta až osm let. Tento trestný čin ve druhém odstavci upravuje ještě druhou samostatnou skutkovou podstatu, ta však pro tento případ není nikterak relevantní, proto se k ní více vyjadřovat nebudu.

Chráněným zájmem u tohoto trestného činu je tedy podle Šámala⁷⁹ ochrana poskytování subvencí, dotací nebo nenávratných finančních výpomocí nebo příspěvků. Objektivní stránku tohoto trestného činu spatřujeme v tom, když žadatel (pachatel) v žádosti uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje, případně jiné podstatné údaje zamlčí. Je však nutné, aby takové jednání bylo spojeno s konkrétní žádostí, jelikož i toto slovo je zmíněno i v samotném znění zákona. Není však podstatné, zda k samotnému finančnímu plnění či jiné formě dotace nakonec dojde, nebo ne. Jinými slovy, nemusí dojít ke škodě, a to jak majetkové, tak nemajetkové.⁸⁰ Jelikož v zákoně není uveden opak, tak dle § 13 odst. 2 TZ je nutné úmyslné zavinění.

Důležité je také definovat to, čemu rozumíme jako nepravdivé, hrubě zkreslené nebo podstatné zamlčené údaje. U údajů nepravdivých je to poměrně jednoduché. Jsou to ty, které nevyjadřují skutečnost tak, jak je objektivně vnímatelná, neodpovídá tedy skutečnému stavu. Není třeba, aby se jednalo o všechny informace. Stačí, když se jedná klidně jen o jednu dílčí podstatnou skutečnost. Hrubě zkreslený údaj je pak takový, který v žádosti informuje mylně nebo neúplně o záležitostech potřebných pro úspěšné schválení takové žádosti. Zamlčení podstatných údajů se pak dopustí ten, kdo v žádosti neinformuje o jakékoliv věci, která může být podstatná pro poskytnutí dotace, případně pokud by žadatel záměrně neinformoval v žádosti o takové skutečnosti, která by vedla k odmítnutí takové žádosti.

---

⁷⁹ ŠÁMAL, Pavel. § 212 Dotační podvod. In: Š ŠÁMAL, Pavel, GRIVNA, Tomáš, HERZCEG, Jiří, KRATOCHVÍL, Vladimír, PÚRY, František, RIZMAN, Stanislav, ŠÁMALOVÁ, Milada, VÁLKOVÁ, Helena, VANDUCHOVÁ, Marie. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2012, s. 2120. ISBN 978-80-7400-428-5.

⁸⁰ Srov. s trestným činem podvodu podle § 209, kdy je k naplnění skutkové podstaty třeba obohacení pachatele nebo jiné osoby

O § 212 odst. 6 TZ se pak bavíme proto, že způsobená škoda přesáhla 10 000 000,- Kč, což je dle výkladového ustanovení trestního zákoníku škoda velkého rozsahu (konkrétně je to § 138 odst. 1 písm. e) TZ).

Dále se měl Andrej Babiš podle Policie ČR dopustit tohoto trestného činu formou účastenství podle § 24 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku, tedy jako organizátor. Organizátora v trestním právu chápeme jako osobu, která spáchání trestného činu zosnovala nebo řídila. Z teorie víme, že trestní odpovědnost účastníka je závislá na trestní odpovědnosti pachatele. Tomuto říkáme akcesorita účastenství. Pokud tedy organizátor mířil ke konkrétnímu trestnému činu a ten byl dokonán, případně se o něj pachatel aspoň pokusil, tak až v tom případě chápeme tuto osobu jako organizátora v pravém slova smyslu. Organizátor se na rozdíl od spolupachatele trestného činu přímo neúčastní, má však na něm naprosto zásadní vliv. Jak již bylo řečeno, organizátorem je ten, kdo trestný čin zosnoval nebo řídil. Plán zosnuje ten, kdo vyvíjí činnost, která může být různorodá. Jako příklady můžeme uvést případy uvedené v komentáři⁸¹, tedy iniciování dohody o trestném činu, zpracování plánů, rozdělení úkolů a zabezpečování dalších záležitostí. Jako řízení trestného činu pak chápeme „*úkony spočívající v usměrňování všech osob na trestné činnosti se podílejících, vydávání konkrétních pokynů těmto osobám a vyžadování jejich splnění apod.*“⁸²

Dále policie Andreje Babiše podezírá ze zvlášť závažného zločinu poškození zájmů Evropské unie podle § 260 odst. 1, odst. 5 trestního zákoníku. První odstavec zní: „*Kdo vyhotoví, použije nebo předloží nepravdivé, nesprávné nebo neúplné doklady nebo v takových dokladech uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslující údaje vztahující se k příjmům nebo výdajům souhrnného rozpočtu Evropské unie nebo rozpočtů spravovaných Evropskou unií nebo jejím jménem anebo takové doklady nebo údaje zatají, a tím umožní nesprávné použití nebo zadržování finančních prostředků z některého takového rozpočtu nebo zmenšení zdrojů některého takového rozpočtu, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci.*“ V pátém odstavci pak stejně jako v předchozím případě najdeme situaci, kdy pachatel svým jednáním takovým činem spáchá škodu velkého rozsahu. Za to mu hrozí trest odnětí svobody na pět až deset let.

---

⁸¹ ŠÁMAL, Pavel, ŠÁMALOVÁ, Milada. § 24 Účastník. In: ŠÁMAL, Pavel, GŘIVNA, Tomáš, HERZCEG, Jiří, KRATOCHVÍL, Vladimír, PÚRY, František, RIZMAN, Stanislav, ŠÁMALOVÁ, Milada, VÁLKOVÁ, Helena, VANDUCHOVÁ, Marie. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2012, s. 347. ISBN 978-80-7400-428-5.

⁸² Tamtéž

Stanovení chráněného zájmu v tomto případě není vůbec těžké. Jsou to finanční zájmy Evropské unie a ochrana majetku Evropské unie. Jedná se fakticky o implementaci článků 1 a 2 Úmluvy o ochraně finančních zájmů Evropských společenství, ke které se Česká republika zavázala přistoupit při podpisu Smlouvy o přistoupení k Evropské unii.

V rámci tohoto trestného činu, podobně jako u trestného činu dotačního podvodu podle § 212 TZ popsaného výše, se může pachatel tohoto trestného činu dopustit dvojím způsobem. Tím prvním je „*specifické podvodné jednání pachatele vztahující se k finančním prostředkům EU, případně majetku z nich pořízeného*“,⁸³ tím druhým je pak „*následek v podobě umožnění neoprávněného použití nebo zadržování finančních prostředků EU, anebo ve zmenšení jejich zdrojů, popřípadě v umožnění neoprávněného použití nebo zadržování majetku pořízeného z rozpočtů EU*“.⁸⁴

Podobně jako u trestného činu dotačního podvodu není třeba, aby byla reálně způsobená škoda nebo získání prospěchu nad rámec trestného činu uvedeného § 212 TZ, pak není dokonce vyžadováno ani uvedení poškozeného v omyl. Tím rozhodujícím je, že „*pachatel však popsaným jednáním musí způsobit možnost neoprávněného použití či zadržování finančních prostředků EU či majetku z nich pořízeného, anebo možnost zmenšení zdrojů finančních prostředků EU*“.⁸⁵ Důležité je také zmínit, že se jedná o trestný čin, který lze spáchat pouze úmyslným jednáním.

Tento případ je zajímavý mimo jiné i tím, jak postupují orgány činné v trestním řízení. Vzhledem k tomu, že případ stále není uzavřený a množství dokumentů potřebných pro detailnější procesně právní popis nejsou veřejně přístupné, a to ani po žádosti na základě zákona č. 106/1999 Sb., zákona o svobodném přístupu k informacím, bude popis spíš povrchný. Ale popořadě.

Přestože se jednalo o projekt z druhé poloviny prvního desetiletí nového tisíciletí, úkony trestního řízení byly zahájeny až dne 5. ledna 2016, a to na základě trestních oznámení. Jedno z nich podal pan Tomáš Kepler, druhé pak bylo anonymní. Orgány činné v trestním řízení tak činili na základě § 158 odstavec 3 TŘ. Ten mimo jiné říká, že „*o zahájení úkonů trestního řízení k objasnění a prověření skutečností důvodně nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin,*

---

⁸³ SKUPIN, Zdeněk, Jiří. § 260 Poškození finančních zájmů Evropské unie. In: ŠČERBA, Filip, COUFALOVÁ, Bronislava, ČEP, David, FRYŠTÁK, Marek, KALVODOVÁ, Věra, KANDOVÁ, Katarína, PROVAZNÍK, Jan, SKUPIN, Zdeněk, Jiří, SVAČEK, Ondřej, ŠČERBOVÁ, Veronika, VICHEREK, Roman. *Trestní zákoník: komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2020, Svazek 2, s. 2086. ISBN 978-80-7400-807-8.

⁸⁴ Tamtéž

⁸⁵ Tamtéž

sepiše policejní orgán neprodleně záznam, ve kterém uvede skutkové okolnosti, pro které řízení zahajuje, a způsob, jakým se o nich dověděl. Opis záznamu zašle do 48 hodin od zahájení trestního řízení státnímu zástupci.“ Trestní oznámení nesměřovalo proti Andreji Babišovi, ani dalším později obviněným, ale proti neznámému pachateli. Další trestní oznámení přišla i v pozdějších dobách, ale už bez relevance na již probíhající prověřování.⁸⁶

Andrej Babiš vlastně na svém vyšetřování měl velký podíl, a to především tím, že jeho jednotlivá vyjádření týkající se tohoto tématu si vzájemně odporovala. První článek na téma Čapí hnízdo vyšel už v roce 2010 v týdeníku Ekonom. Tehdy se k projektu vůbec nehlásil a jednalo se pouze o spekulace ohledně vlastnictví. Článek je stále dostupný online pod názvem „Miliardáři na statku.“⁸⁷ Rozruch dále vyvolal také dokument Víta Klusáka s názvem „Matrix AB,“ který byl vydán na podzim 2015. Tam byl zveřejněn záběr, pravděpodobně z večírku pro velvyslance, kde Andrej Babiš prohlásil: „*So welcome to Stork's Nest farm. It's I think the best project wich I've ever invented.*“⁸⁸ Tato věta v překladu znamená: Vítejte na farmě Čapí hnízdo. Myslím, že je to nejlepší projekt, který jsem kdy vymyslel. Toto vyjádření si přímo odporuje s jakýmkoliv dřívějším vyjádřením, které k tomuto tématu kdy pronesl.

Následující přibližně rok a půl trvalo vyšetřování. V srpnu 2017 poprvé Policie ČR požádala o vydání Andreje Babiše a Jaroslava Faltýnka.

Původně v tomto případě bylo obviněno 11 osob. Kromě Andreje Babiše a Jaroslava Faltýnka to dále byli⁸⁹:

- Josef Nenadál, bývalý předseda představenstva společnosti Čapí hnízdo, a.s.,
- Jana Mayerová, toho času radní statutárního města Jihlava a v minulosti také místopředsedkyně představenstva společnosti Farma Čapí hnízdo, a.s.,
- Luděk Kalivoda, zaměstnanec společnosti IMOBA, a.s., a bývalý člen představenstva Čapího hnízda,
- Jan Platil, bývalý člen představenstva společnosti ZZN Pelhřimov, a.s.,

---

⁸⁶ KEDROŇ, Radek, ČEMOSUOVÁ, Tereza, GURYČOVÁ, Kristýna, CIBULKA, Jan. Kompletní obvinění z kauzy Čapí hnízdo: prostudujte si důkazy, které spustily stíhání Andreje Babiše, In: *iRozhlas.cz* [online]. 30. září 2019 [cit. 5. listopadu 2021]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/babis-kompletni-sdeleni-obvineni-dukazy-capi-hnizdo-dokument_1909300600_cib

⁸⁷ PŠENIČKA, Jiří. Miliardáři na statku. In: *Ekonom* [online]. 9. září 2009 [cit. 5. listopadu 2021]. Dostupné z: <https://ekonom.cz/c1-46333950-miliardari-na-statku>

⁸⁸ Český Žurnál. Matrix AB. In: *Česká televize* [online]. 19. listopadu 2015 [cit. 5. listopadu 2021]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10408111009-cesky-zurnal/214562262600003-matrix-ab/>. V čase: 00:19:17.

⁸⁹ Op. cit. KEDROŇ, Radek, ČEMOSUOVÁ, Tereza, GURYČOVÁ, Kristýna, CIBULKA, Jan. Kompletní obvinění z kauzy Čapí hnízdo: prostudujte si důkazy, které spustily stíhání Andreje Babiše, In: *iRozhlas.cz* [online]. 30. září 2019 [cit. 5. listopadu 2021]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/babis-kompletni-sdeleni-obvineni-dukazy-capi-hnizdo-dokument_1909300600_cib

- Andrej Babiš ml. (syn Andreje Babiše) jako zaměstnanec společnosti IMOBA,
- Adriana Bobeková (dcera Andreje Babiše), zaměstnankyně společnosti IMOBA a místopředsdkyně představenstva společnosti IMOBA a bývalá předsdkyně dozorčí rady Čapího hnízda,
- Monika Babišová (manželka Andreje Babiše) jako zaměstnankyně a členka představenstva společnosti IMOBA,
- Martin Herodes (bratr Moniky Babišové), marketingový manažer společnosti IMOBA, bývalý člen dozorčí rady a bývalý místopředseda představenstva společnosti Čapí hnízdo.

Někteří z obviněných podali proti zahájení trestního stíhání stížnost, jiní pak namítali podjatost dozorujícího žalobce Jana Šarocho, který rozhodl tak, že podjatý není, proti tomu však podali někteří další stížnost. Následně o této věci mělo rozhodnout Vrchní státní zastupitelství v Praze, nicméně všichni obvinění postupně tuto žádost stáhli v průběhu února 2018. Státní zástupce ještě předtím v lednu 2018 postupoval tak, že vydal usnesení o pokračování trestního stíhání Andreje Babiše a Jaroslava Faltýnka.⁹⁰ Bylo tak učiněno poté, co Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky oba poslance znovu vydala. O několik měsíců později, konkrétně v květnu téhož roku, pak tisková mluvčí pražského státního zastupitelství Štěpánka Zenklová potvrdila, že bylo vyhověno stížnosti 4 z výše jmenovaných, a to včetně Jaroslava Faltýnka, a jejich stíhání tak bylo zrušeno.⁹¹ Stíhání Andreje Babiše a dalších 6 obviněných tak pokračovalo.⁹²

Vyšetřování pak probíhalo další téměř rok. V březnu 2019 pak bylo vyšetřování ukončeno a obvinění tak měli možnost se s obsahem seznámit a případně navrhnout doplnění vyšetřování. Takto bylo postupováno na základě § 166 trestního řádu. Ve stejnou dobu bylo také trestní řízení pro jednu osobu vyloučeno do samostatného řízení. Jednalo se o syna Andreje Babiše, Andreje Babiše ml. Toho nebylo možné vyslechnout z důvodů jeho pobytu ve Švýcarsku (Podle některých informací byl z důvodů vyšetřování unesen spolupracovníky Andreje Babiše na

⁹⁰ Stíhání Babiše a Faltýnka pokračuje. Žalobce vypracoval usnesení. In: *Deník* [online]. 24. ledna 2018 [cit. 5. listopadu 2021]. Dostupné z: https://www.denik.cz/z_domova/stihani-babise-a-faltynka-pokracuje-zalobce-vypracoval-usneseni-20180124.html

⁹¹ Stíhání Babiše za Čapí hnízdo pokračuje. Žalobce jeho stížnost zamítl, Faltýnkovi vyhověl. In: *Lidovky* [online]. 3. května 2018. [cit. 9. listopadu 2021]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/domov/zalobce-rozhodl-o-stiznostech-proti-obvineni-v-kauze-capi-hnizdo.A180503_164312_In_domov_ele

⁹² HOTOVÁ, Tereza, DANIOVÁ, Renata, KROPÁČEK, Jiří, PÁLKOVÁ, Šárka, PLÁČEK, Štěpán. Proč je nadále stíhaná i Jana Mayerová? Připomeňte si hlavní aktéry kauzy Čapí hnízdo. In: *Aktuálně.cz* [online]. 13. září 2019 [cit. 9. listopadu 2021]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/capi-hnizdo-hlavni-akteri-casova-osa-shrnuti/r~f647032ced9c1e8bf040cc47ab5f122/>

Krym, což v době psaní této práce policie vyšetřuje, to ale není pro tuto práci podstatné, proto se k tomu dále vyjadřovat nebudu).⁹³

Po zhruba třech letech vyšetřování pak v dubnu 2019 Policie České republiky navrhla státnímu zástupci obžalovat Andreje Babiše a další obviněné s výjimkou jeho syna, jehož případ byl vyčleněn do samostatného řízení, jak bylo uvedeno výše. Věc se tak dostala do rukou státního zástupce, kterým pro tento případ byl Jaroslav Šaroach. Ten však 2. září téhož roku navrhl zastavit trestní stíhání šesti a následně o několik dní později, konkrétně 13. září 2019, tento návrh potvrdil Martin Erazím z Městského státního zastupitelství v Praze. Ztotožnil se totiž s výsledným názorem Jaroslava Šaroacha o tom, že se trestný čin nestal, a to z důvodu, že Farma Čapí hnízdo, a.s., splňovala definici malého a středního podniku. Ani to však nebyl konec celého případu pro všechny. V prosinci 2019 nejvyšší státní zástupce Pavel Zeman toto rozhodnutí zrušil v případě dvou obviněných, a to Andreje Babiše a Jany Mayerové. Zbývajících se to netýkalo, proto pro Adrianu Bobekovou, Moniku Babišovou, Martina Herodese a Josefa Nenadála tak trestní stíhání skončilo.⁹⁴ U Andreje Babiše ml. došlo k definitivnímu zastavení až v únoru 2020.⁹⁵

K dalšímu ukončení vyšetřování, v pořadí již druhému a tentokrát už jen Andreje Babiše a Jany Mayerové, pak došlo v květnu 2021. Policie ČR pak na svém oficiálním účtu na sociální síti Twitter 31. května 2021 uvedla, že podali na Městské státní zastupitelství v Praze návrh na podání obžaloby. V době, kdy státní zástupce Jan Šaroach spis studoval, se do médií dostalo několik informací. Andrej Babiš ml. se vyjádřil ve smyslu, že by rád vypovídal. A nebyl sám. Dalším měl být dle informací médií jeden z bývalých manažerů Čapího hnízda, který se nechal slyšet, že u původních výsledků neřikal pravdu, protože ho například právníci Agrofertu učili, jak má vypovídat. Chtěl by tedy svou výpověď doplnit. Na konci srpna státní zástupce vrátil spis Policii k dopracování a stanovil lhůtu pro zajištění důkazů na 17. září 2021.⁹⁶

Vzhledem k tomu, že byl Andrej Babiš ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky ve dnech 8. a 9. října 2021 znovu zvolen poslancem, musel státní zástupce sněmovnu požádat o jeho vydání k trestnímu stíhání, o kterém ke dni odevzdání této práce zatím nebylo

---

⁹³ Tamtéž

⁹⁴ Tamtéž

⁹⁵ ŠIMÁNEK, Vít. Stíhání Andreje Babiše mladšího v kauze Čapí hnízdo definitivně skončilo. In: *Česká televize* [online]. 27. února 2020 [cit. 11. listopadu 2021] Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3054564-stihani-andreje-babise-mladsiho-v-kauze-capi-hnizdo-definitivne-skoncilo>

⁹⁶ Státní zástupce vrátil kauzu Čapí hnízdo k došetření policii. In: *České noviny* [online]. 31. srpna 2021 [cit. 11. listopadu 2021]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/statni-zastupce-vratil-kauzu-capi-hnizdo-k-dosetreni-policii/2083348>

rozhodnuto. Členové mandátového a imunitního výboru si však údajně mají vyžádat zpřístupnění spisu, aby mohli náležitě rozhodnout.⁹⁷

7. Závěr

Na tomto místě bych si rád dovolil rekapitulaci, shrnutí názorů a návrh na změnu současné úpravy tak, aby více odpovídala současným společensko-politickým potřebám.

Je bezpochyby dobře, že v minulosti došlo k několika úpravám přímo ze strany zákonodárců, ale také vymezování podmínek ze strany soudů. Za asi nejzásadnější a nejpodstatnější milník v rámci institutu imunity považuji změnu z roku 2013, tedy k časovému omezení imunity poslanců a senátorů pouze na dobu výkonu jejich mandátu. Doživotní imunita totiž byla opravdu nadstandartní, ničím nepodložená a v Evropě i ve světě ojedinělá výhoda člena Parlamentu České republiky. Především ve chvíli, kdy se trestní stíhání týká skutku, který se měl udát před vznikem mandátu (mnohdy i mnoho let předtím), je absolutně nesmyslné a v dnešní době snad už i nemyslitelné, že by mohlo dojít k doživotní nestíhatelnosti v případě, kdy by se jedna z komor Parlamentu jako suverén rozhodla nepřijmout usnesení o vydání jejího člena k trestnímu stíhání.

Pokud se pak podíváme na rozsah indemnity, tak v otázce ochrany hlasování ve všech formách není v žádném případě zpochybňována, což je také bezesporu správně.

Tím závažnějším tématem je pak rozsah ochrany projevu. Osobně se přikláním k výkladům Vrchního soudu⁹⁸ před výkladem Ústavního soudu⁹⁹.

Je nepochybné, že poslanec i senátor vykonává svůj mandát nejen klasickou a běžnou činností v rámci chráněných fór, jak se v nálezu (bod. 31 pod čarou) vyjádřil ve druhé podmínce 72. bodu Ústavní soud. Jsem přesvědčen, že volení zákonodárci vykonávají svůj mandát nejen během jednání komory, jejich orgánů a dalších míst (např. poslanecký či senátorský klub), ale také během svých dalších činností, které jsou spjaty s výkonem mandátu, byť třeba neformálně. Pokud se zákonodárce rozhodne pro vystoupení v rámci televize, rádia či jinou obdobnou formou, poskytne rozhovor, nebo se zúčastní či vystoupí na demonstraci a dalších veřejných

---

⁹⁷ Sněmovní výbor žádá v Babišově kauze Čapí hnízdo o zpřístupnění spisu. In: *České noviny* [online]. 11. listopadu 2021 [cit. 11. listopadu 2021]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/snemovni-vybor-zada-v-babisove-kauze-capi-hnizdo-o-zpristupneni-spisu/2116613>

⁹⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. října 2013, sp. zn. 3 Tcu 85/2013; Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. října 2012, sp. zn. 11 Tcu 135/2012

⁹⁹ Nález Ústavního soudu ze dne 16. června 2015, sp. zn. I.ÚS 3018/14

místech, tak dle mého názoru i zde vykonává svůj mandát. Pokud chceme imunitou chránit Parlament České republiky jako celek, pokud chceme bránit svobodu a demokracii, tak je nezbytné, aby byl vytvořen prostor pro férovou a rovnou politickou soutěž i mimo zdi této instituce. Součástí mandátu poslance i senátora totiž bezesporu je skládání účtu mimo jiné i svým voličům, ale také prezentování svých názorů veřejnosti. Vzhledem k jejich zájmům a aktivnímu zapojení do politického života však nemůžeme ani z daleka předpokládat, že se občané sami pravidelně s výroky politiků seznamují například pomocí audiovizuálních záznamů z jednání pléna. Politici často své názory a výroky prezentují například v televizních debatách, jiných sdělovacích prostředcích, již zmíněných demonstracích nebo během kampaní před volbami. Dle mého názoru je přinejmenším pochybné, pokud by stejný výrok pronesený například na půdě Poslanecké sněmovny měl být chráněn a pokud bude poté znovu řečen na jiném místě, chráněn by nebyl. Dokonce bych se nebál zajít až tak daleko, pokud by byl projev zákonodárců chráněn i v civilním soudnictví, a to alespoň v tom rozsahu, pokud je osoba obracející se na civilní soud také osobou s politickým mandátem, případně se o mandát ucházející (viz Horáček proti Ondráčkovi nebo Kalousek proti Babišovi) nebo osobnost veřejně známá.

Musím zmínit i mou nespokojenost s třetí podmínkou, kterou stanovil Ústavní soud¹⁰⁰. I zde bych využil podobnou argumentaci, jako v předchozím odstavci. Pro ochranu Parlamentu a zachování co nejrovnějšího politického boje bych rozhodně neomezoval užití indemnity pouze na ty projevy, které míří proti dalším účastníkům parlamentní debaty. Ve skutečnosti totiž i během jednání Poslanecké sněmovny a Senátu politici mluví k veřejnosti. Nedílnou součástí politiky je totiž oslovování množství lidí a sdělování názorů. Myslím si tedy, že indemnita by měla platit i na takovouto formu projevu mířenou přímo navenek.

Jak vyplývá z výše uvedených odstavců, já osobně bych byl pro zachování stávající formy procesní imunity a rozšíření té hmotné. Nález Ústavního soudu pak vnímám jako přílišný zásah moci soudní do výkonu moci zákonodárné.

Ovšem ani spokojenost s hmotnou imunitou není úplně bezmezná. Pokládám za chybné, že se člen Parlamentu nemůže sám imunity vzdát. Je totiž pouze nositelem tohoto práva a nemůže s ním nijak disponovat. Domnívám se však, že by tuto možnost mít měl. Pokud se chce taková osoba hájit a pro ni v ideálním případě i očistit před soudem, tak nevidím racionální důvod pro to, aby mu nebylo vyhověno. Je na místě znovu zopakovat, že takové neschválení usnesení o

---

¹⁰⁰ Nález Ústavního soudu ze dne 16. června 2015, sp. zn. I.ÚS 3018/14, bod 72, podmínka 3.: „*učiněný při jednání komory či jejích orgánů nesmí směřovat výhradně navenek, tj. musí směřovat vůči dalším účastníkům parlamentní debaty v širším slova smyslu, kterými jsou poslanci, senátoři a další osoby ve smyslu bodu 67 tohoto nálezu.*“

vydání poslance či senátora může být lehce zneužito v politickém boji. Politici by tak vždy mohli naplno dokázat, že jejich slova o tom, že se trestního stíhání a případného soudu nebojí a chtějí být zbaveni imunity, nejsou pouze prázdná slova ve chvíli, kdy vědí, že k jejich vydání nedojde, ale jsou opravdu založeny na pravdě, a nejsou pouze součástí „politikaření“.

Rád bych zmínil, kterými změnami dle mého názoru současná úprava by měla projít. Tou nejdůležitější změnou, kterou by měl právní řád České republiky projít, je změna Ústavy o možnost vzdání se procesní imunity ze strany člena Parlamentu.

Článek 27 odst. 4 Ústavy by mohl pak znít například takto: „*Poslanec ani senátora nelze trestně stíhat bez souhlasu komory, jejímž je členem nebo bez jeho výslovné žádosti. Odepře-li komora souhlas a poslanec ani senátor o to nepožádají, je trestní stíhání po dobu mandátu vyloučeno*“ s tím, že pro takový souhlas by se užil obdobně článek 25 Ústavy, tedy poslanec nebo senátor by tak učinil prohlášením osobně na schůzi komory, jejíž je členem, nebo způsobem stanoveným zákonem, tedy takovou žádost zaslat předsedovi dané komory s notářsky ověřeným podpisem.

V rámci otázky ochrany projevu bude řešení o poznání složitější. Téma není politicky úplně jednoduše zvládnutelné¹⁰¹, jakákoliv úprava „vlastních výhod“ se totiž může zdát z pohledu politického marketingu jako velice nepopulární. Při dobře zvládnuté argumentaci by to však nemusel být takový problém. Je totiž podstatné si uvědomit, že politici tím nestanovují hranice a mantinely pouze sobě, ale také svým současným a potenciálně i budoucím politickým soupeřům. Osobně bych v tomto případě rozšířil článek 27 odst. 2 o větu ve smyslu: „*Vymezení pojmů stanoví zákon.*“ Pojmy, které by dle mého názoru měly být zákonem především vymezeny ze strany zákonodárce, jsou projev a orgán.

Téma imunity bylo, je a pravděpodobně i nadále bude tématem vyvolávajícím emoce jak mezi odbornou, tak mezi laickou veřejností. Imunita je tématem velice komplexním. Zahrnuje imunitu poslanců, senátorů, soudců, diplomatů, ale také například imunitu prezidenta.¹⁰² V rámci této práce jsem se ale rozhodl zaměřit pouze na imunitu zákonodárců v České republice, tedy na imunitu parlamentní. V opačném případě bych se nemohl žádnému z témat věnovat důkladně a dostatečně do hloubky tak, aby mohlo dojít k pochopení problematiky v případě, že by se tato práce dostala do rukou laické veřejnosti. I v rámci parlamentní imunity je téma poměrně široké, ale jsem přesvědčen, že se mi podařilo jej pomyslně uchopit ze správného konce.

---

¹⁰¹ Byť se jedná o téma, na které by mělo být nahlíženo apoliticky, nicméně realita pravděpodobně vždy bude jiná.

¹⁰² Jedná se o demonstrativní výčet.

Je to téma, které již zkoumala řada kolegů v rámci svých závěrečných prací. Tento institut zkoumali stejně jako já z různých pohledů a úhlů, z hlediska ústavního práva, mezinárodního práva veřejného, ale také v rámci dalších právních disciplín. Dalo by se říct, že právě téma imunity definuje tu známou frázi „sto právníků – sto názorů“. Můžeme konstatovat, že jen za posledních 10 let prošla imunita poměrně bouřlivým vývojem, a to přesto, že se jedná o institut mnohem starší. To svědčí o aktuálnosti tématu a jakéhosi potvrzení mého názoru, že je třeba se na toto téma podívat i trestněprávní optikou, respektive jasně ukázat, proč je imunita pro obor trestního práva také velice důležitým a podstatným pojmem. Stejně tak, jako se vyvíjí pohled na imunitu a její hranice, tak se vyvíjí i přístup zákonodárců, především poslanců k vydávání svých kolegů.

V práci se mi podařilo splnit všechny v úvodu i později stanovené cíle. Snad tím nejdůležitějším pro pochopení jakéhokoliv tématu je systematické, a ne zbytečně komplikované definování základních pojmů a zasvěcení do problematiky. Pro pochopení problematiky je však důležité nahlédnout i do historie a zamyslet se mimo jiné i nad tím, proč vůbec takový nástroj vznikl a jak moc se současná podoba odchýlila od „otců zakladatelů“ této myšlenky.

Jako jeden ze stěžejních cílů práce, který je inkorporován jednak do samostatné kapitoly, jednak má své místo v průběhu celého textu, a z něho také vyplývá, že je možno kvalitní argumentací dokázat, že negativní pohled na imunitu není vždy úplně objektivní a spravedlivý. Jsem přesvědčen, že i tento cíl se mi podařilo naplnit, a to nejen v kontextu konkrétně rozebraných případů. Poslanci ani senátoři nesou nadlidé a věřím, že i z této práce to je dostatečně zřejmé. Zřejmá je snad ale i potřeba jejich zvýšené ochrany.

Práce také dle plánu nabízí základní přehled pohledu za hranice České republiky.

Odborné literatury na téma imunity z různých pohledů existuje velké množství. Byl bych však rád, kdyby tato práce mohla posloužit jako dobrý zdroj poznání i lidem, kteří se rozhodnou o tuto problematiku zajímat i v případě, že zrovna nejsou studenty právnických fakult, ale jejich zájem je například politika jako taková.

Předpokládám, že toto téma bude i nadále vyvolávat emoce a debaty jak mezi laiky, tak i odbornou veřejností. Netroufám si ani odhadovat, kterým směrem se můžou v budoucnu vydat jak zákonodárci, tak soudy. Ať už se však rozhodnou pro cestu restriktivní, nebo extenzivní, pevně věřím, že imunita neztratí svůj cíl a hlavní účel, kterým je ochrana Parlamentu České republiky.

Přehled použitých pojmů a zkratk

a kol.	a kolektiv
a.s.	akciová společnost
ap.	a podobně
cit.	citováno
cit. In	citováno z
č.	číslo
č.p.	číslo popisné
čl.	článek
ČR	Česká republika
ČSSD	Česká strana sociálně demokratická
et al.	a kolektiv
GIBS	Generální inspekce bezpečnostních sborů
JŘ PS	zákon č. 90/1995 Sb., zákon o jednacím řádu Poslanecké sněmovny
KSČM	Komunistická strana Čech a Moravy
ml.	mladší
ODS	Občanská demokratická strana
odst.	odstavec
op. cit.	opakovaná citace
písm.	písmeno
policie	Policie České republiky
resp.	respektive
roč.	ročník
s.	strana
s.r.o.	společnost s ručením omezeným
Sb.	sbírky
sněmovna	Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky
sp. zn.	spisová značka
srov.	srovnej
StB	Státní bezpečnost
str.	strana
tj.	to je
tr. řád	zákon č. 141/1996 Sb., zákon o trestním řízení soudním
trestní řád	zákon č. 141/1996 Sb., zákon o trestním řízení soudním
TŘ	zákon č. 141/1996 Sb., zákon o trestním řízení soudním
TZ	zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník
ÚS	Ústavní soud
Ústava	ústavní zákon č. 1/1993 Ústava České republiky
Ústava 1920	zákon č. 121/1920 Sb., zákon, kterým se uvozuje Ústavní listina Československé republiky
ústavodárce	poslanec, senátor

VV
zákonodárce

Věci veřejné
poslanec, senátor

Přehled zdrojů

Odborná literatura

- DRAŠTÍK, Antonín, FENYK, Jaroslav et al. *Trestní řád. Komentář*. 1. díl. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 91. ISBN 978-80-7552-600-7.
- DRAŠTÍK, Antonín, FREMR, Robert, DURDÍK, Tomáš, RŮŽIČKA, Miroslav, SOTOLÁŘ, Alexander, AUGUSTINOVÁ, Pavla, KRÁL, Vladimír, ŠMERDA, Radek, VONDRUŠKA, František, VOČKA, Vladimír, ZELENKA, Pavel, ZEZULOVÁ, Jana, ŽDÁRSKÝ, Zbyněk. *Trestní zákoník. Komentář*. 1. díl. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 66. ISBN 978-80-7478-790-4.
- JELÍNEK, Jiří, PELC, Vladimír, ŘÍHA, Jiří, SOVÁK, Zdeněk, BRUNA, Eduard, HERANOVÁ, Simona, MULÁK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 8. vydání. Praha: Leges, 2020, s. 73, 623. ISBN 978-80-7502-395-7.
- KLÍMA, Karel et al. *Komentář k Ústavě a Listině*. 1. díl. 2. vydání Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, s. 279. ISBN 978-80-7380-140-3.
- KLOKOČKA, Vladimír, WAGNEROVÁ, Eliška. *Ústavy států Evropské unie*. 1. díl. 2. vydání. Praha: Linde, 2004, s. 27, 88, 239, 248, 783. ISBN 80-720-1466-8.
- KLOKOČKA, Vladimír. *Ústavní systémy evropských států*. 2. vydání. Praha: Linde, 2006, s. 354–355. ISBN 80-7201-606-7.
- KRAUS, Jiří. *Nový akademický slovník cizích slov A–Ž*. Praha: Academia, 2005, s. 342, 344. ISBN 80-200-1351-2.
- PAVLÍČEK, Václav, HŘEBEJK, Jiří. *Ústava a ústavní řád České republiky*. Praha: Linde, 1994, s. 99. ISBN 80-85647-38-9.
- PAVLÍČEK, Václav, HŘEBEJK, Jiří. *Ústava a ústavní řád České republiky: komentář*. 1. díl, 2. vydání. Praha: Linde, 1998, s. 151. ISBN 80-7201-110-3.
- RYCHETSKÝ, Pavel, LANGÁŠEK, Tomáš, HERC, Tomáš, MLSNA, Petr et al. *Ústava České republiky: Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 301. ISBN 978-80-7478-809-3.
- SEDLÁČEK, Vladimír, MIKULE, Vladimír, SUCHÁNEK, Radova, SYLLOVÁ, Jindřiška. *Ústava České republiky: komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 311, 314. ISBN 978-80-7179-869-9.
- ŠÁMAL, Pavel, GRIVNA, Tomáš, HERZCEG, Jiří, KRATOCHVÍL, Vladimír, PŮRY, František, RIZMAN, Stanislav, ŠÁMALOVÁ, Milada, VÁLKOVÁ, Helena,

VANDUCHOVÁ, Marie. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2012, s. 347, 1830, 2120, 3167, 3278, 3307. ISBN 978-80-7400-428-5.

- ŠÁMAL, Pavel, GRIVNA, Tomáš, NOVOTNÁ, Jaroslava, PÚRY, František, RŮŽIČKA, Miroslav, ŘÍHA, Jiří, ŠÁMALOVÁ, Milada, ŠKVAIN, Petr. *Trestní řád. Komentář*. 1. díl. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 202. ISBN 978-80-7400-465-0.
- ŠČERBA, Filip, COUFALOVÁ, Bronislava, ČEP, David, FRYŠTÁK, Marek, KALVODOVÁ, Věra, KANDOVÁ, Katarína, PROVAZNÍK, Jan, SKUPIN, Zdeněk, Jiří, SVAČEK, Ondřej, ŠČERBOVÁ, Veronika, VICHEREK, Roman. *Trestní zákoník: komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2020, Svazek 2, s. 2086. ISBN 978-80-7400-807-8.
- HÁCHA, Emil, WEYR, František, HOETZEL, Jiří, LAŠTOVKA, Jiří. *Slovník veřejného práva československého*. Brno: Polygrafia – Rudolf M. Rohrer, 1932, s. 1–3.

Články a odborná literatura

- KNOB, Miroslav. Poslanecká imunita v průběhu soudního řízení. *Bulletin*, 2012, roč. 56, č. 11, str. 21 cit. In: PŘÍKASKÁ, Alžběta. Nepřípustnost trestního stíhání členů Parlamentu ČR. *Právní prostor*. [online] 21. září 2017 [cit. 12. března 2019]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/ustavni-pravo/nepripustnost-trestniho-stihani-clenu-parlamentu-cr>
- ŠIMÍČEK, Vojtěch. Imunita jako ústavněprávní problém. In: *Časopis pro právní vědu a praxi*. 1996, 4(1), s. 43. [cit. 16. května 2019] ISSN 1210-9126. Dostupné také z: <https://journals.muni.cz/cpvp/issue/viewIssue/699/307>

Právní předpisy

- Ústavní zákon č. 121/1920 Sb., kterým se uvozuje ústavní listina Československé republiky
- Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
- Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky
- Usnesení č. 2/1993 Sb., předsednictva České národní rady o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky

- Zákon č. 35/1918 Sb., o osobní nedotknutelnosti (imunitě) členů Národního shromáždění
- Zákon č. 141/1961Sb., o trestním řízení soudním
- Zákon č. 200/1990 Sb., České národní rady o přestupcích
- Zákon č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny
- Zákon č. 107/1999 Sb., o jednacím řádu Senátu
- Zákon č. 78/2002 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 107/1999 Sb., o jednacím řádu Senátu
- Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník
- Zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim
- Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich

Parlamentní dokumenty

- ČÁSTKOVÁ, Eva. *Parlamentní imunita*. Studie č. 1.207 [online]. Praha: Parlamentní institut, 2008–2010, s. 4 [cit. 22. listopadu 2021]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=1&t=5>
- Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. Stenoprotokol. VI. volební období. 14. schůze. 25. června 2011. Stanislav Huml k žádosti o jeho vydání [online]. [cit. 2019-04-13]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/eknih/2010ps/stenprot/014schuz/s014183.htm>
- Citováno včetně chyb: Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. Stenoprotokol. VIII. volební období. 17. schůze. 11. července 2018. Andrej Babiš v rozpravě k žádosti vlády o vyslovení důvěry [online]. [cit. 14. dubna 2019]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/eknih/2017ps/stenprot/017schuz/s017067.htm>
- Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. Stenoprotokol. VIII. volební období. 17. schůze. 11. července 2018. Miroslav Kalousek v rozpravě k žádosti vlády o vyslovení důvěry [online]. [cit. 13. dubna 2019]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/eknih/2017ps/stenprot/017schuz/s017067.htm>
- Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. Stenoprotokol. VIII. volební období. 20. schůze. 31. října 2018. Marek Benda k žádosti o vyslovení souhlasu k trestnímu stíhání poslance Zdeňka Ondráčka [online]. [cit. 2. prosince 2020]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/eknih/2017ps/stenprot/020schuz/s020235.htm#r2>

- Usnesení mandátového a imunitního výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky č. 188. 8. volební období. 43. schůze. 22. června 2021
- Usnesení Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky č. 84. 8. volebního období. 6. schůze. 19. ledna 2018

Soudní rozhodnutí a rozhodnutí dalších orgánů činných v trestním řízení

- Nález Ústavního soudu ze dne 4. dubna 2005, sp. zn. IV.ÚS 146/04
- Nález Ústavního soudu ze dne 16. června 2015, sp. zn. I.ÚS 3018/14
- Obžaloba, sp. zn. 4 VZV 4/2013
- Rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 3. září 2014, sp. zn. 1 T 48/2014
- Rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 20. srpna 2020, sp. zn. 3 T 65/2016
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. července 1996, sp. zn. Tcnu 10/96
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. října 2012, sp. zn. 11 Tcu 135/2012
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30 října 2013, sp. zn. 3 Tcu 85/2013
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. června 2014, sp. zn. 3 Tcu 33/2014

Internetové zdroje

- ČERNÁ, Monika. Ondráček pro EZ: Horáček je mi ukradený. Nejde tu o komisi a o mě, ale o něco úplně jiného. In: *EuroZprávy.cz* [online]. 14. prosince 2017 [cit. 8. dubna 2019]. Dostupné z: <https://eurozpravy.cz/domaci/politika/209892-ondracek-pro-ez-horacek-je-mi-ukradeny-nejde-tu-o-komisi-a-o-me-ale-o-neco-uplne-jineho/>
- Český Žurnál. Matrix AB. In: *Česká televize* [online]. 19. listopadu 2015 [cit. 5. listopadu 2021]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10408111009-cesky-zurnal/214562262600003-matrix-ab/>. V čase: 00:19:17.
- HOTOVÁ, Tereza, DANIOVÁ, Renata, KROPÁČEK, Jiří, PÁLKOVÁ, Šárka, PLAČEK, Štěpán. Proč je nadále stíhaná i Jana Mayerová? Připomeňte si hlavní aktéry kauzy Čapí hnízdo. In: *Aktuálně.cz* [online]. 13. září 2019 [cit. 9. listopadu 2021]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/capi-hnizdo-hlavni-akteri-casova-osa-shrnuti/r~f647032ced9c11e8bf040cc47ab5f122/>
- KEDROŇ, Radek, ČEMOSUOVÁ, Tereza, GURYČOVÁ, Kristýna, CIBULKA, Jan. Kompletní obvinění z kauzy Čapí hnízdo: prostudujte si důkazy, které spustily stíhání Andreje Babiše. In: *iRozhlas.cz* [online]. 30. září 2019 [cit. 5. listopadu 2021].

Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/babis-kompletni-sdeleni-obvineni-dukazy-capi-hnizdo-dokument_1909300600_cib

- KOTTOVÁ, Anna. Sněmovní výbor nedoporučil vydat komunistu Ondráčka. Pomohly mu hlasy ANO, SPD, KSČM a Marka Bendy. In: *iRozhlas.cz* [online]. 25. září 2018 [cit. 8. dubna 2019]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/zdenek-ondracek-trestni-stihani-michal-horacek_1809251621_jak
- Milan Pešák. https://cs.wikipedia.org/wiki/Milan_Pe%C5%A1%C3%A1k
- NYTRA, Zdeněk. Senát vydal ke stíhání sedm svých členů, sedmkrát byl proti. In: *Zdeněk Nytra Senátor* [online]. 5. září 2017 [cit. 12. dubna 2019]. Dostupné z: http://www.zdeneknytra.cz/zpravy-ze-senatu_bc3/senat-vydal-ke-stihani-sedm-svych-clenu-sedmkrat-byl-proti_bp80
- POKORNÁ, Zdislava. Nové výsledky v kauze Čapí hnízdo. Policie si pozve kromě Babiše mladšího znovu i bývalé obviněné. In: *iRozhlas.cz* [online]. 7. září 2021 [cit. 31. října 2021]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/kauza-capi-hnizdo-policie-saroch-nove-vyslechy-babis-mladsi_2109070500_zpo
- PŠENIČKA, Jiří. Miliardáři na statku. In: *Ekonom* [online]. 9. září 2009 [cit. 5. listopadu 2021]. Dostupné z: <https://ekonom.cz/c1-46333950-miliardari-na-statku>
- ROGNER, Šimon. Policie pokračuje v trestním řízení s exposlanci Volným a Roznerem. Po neobhájení mandátu už nemají poslaneckou imunitu. In: *Česká televize* [online]. 22. 10. 2021 [cit. 28. října 2021]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3389552-policie-znovu-stiha-exposlance-volneho-a-roznera-po-neobhajeni-mandatu-uz-nemaji>
- Sněmovní výbor žádá v Babišově kauze Čapí hnízdo o zpřístupnění spisu. In: *České noviny* [online]. 11. listopadu 2021 [cit. 11. listopadu 2021]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/snemovni-vybor-zada-v-babisove-kauze-capi-hnizdo-o-zpristupneni-spisu/2116613>
- Státní zástupce vrátil kauzu Čapí hnízdo k došetření policii. In: *České noviny* [online]. 31. srpna 2021 [cit. 11. listopadu 2021]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/statni-zastupce-vratil-kauzu-capi-hnizdo-k-dosetreni-policii/2083348>
- Stíhání Babiše a Faltýnka pokračuje. Žalobce vypracoval usnesení. In: *Deník* [online]. 24. ledna 2018 [cit. 5. listopadu 2021]. Dostupné z:

https://www.denik.cz/z_domova/stihani-babise-a-faltynka-pokracuje-zalobce-vypracoval-usneseni-20180124.html

- Stíhání Babiše za Čapí hnízdo pokračuje. Žalobce jeho stížnost zamítl, Faltýnkovi vyhověl. In: *Lidovky* [online]. 3. května 2018. [cit. 9. listopadu 2021]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/domov/zalobce-rozhodl-o-stiznostech-proti-obvineni-v-kauze-capi-hnizdo.A180503_164312_In_domov_ele
- ŠIMÁNEK, Vít. Stíhání Andreje Babiše mladšího v kauze Čapí hnízdo definitivně skončilo. In: *Česká televize* [online]. 27. února 2020 [cit. 11. listopadu 2021] Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3054564-stihani-andreje-babise-mladsiho-v-kauze-capi-hnizdo-definitne-skoncilo>
- Trafika (politika). In: *Wikipedia* [online]. [cit. 15. dubna 2019]. Dostupné z: [https://cs.wikipedia.org/wiki/Trafika_\(politika\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Trafika_(politika))
- VEINLICH, Jakub. 5 let od zatčení Ratha: Němcová promluvila o klíčovém telefonátu od Zemana. In: *Blesk.cz* [online]. 16. května 2017 [cit. 7. dubna 2019]. Dostupné z: <https://www.blesk.cz/clanek/zpravy-politika/469079/5-let-od-zatceni-ratha-nemcova-promluvila-o-klicovem-telefonatu-od-zemana.html>
- Vybrané pokusy o legislativní změnu poslanecké imunity v Česku. In: *Wikipedia* [online]. Praha [cit. 5. dubna 2019]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Imunita_z%C3%A1konod%C3%A1rc%C5%AF_v_%C4%8Cesku
- WOJNAR, Petr, ŠTALMACH, Darek. Soud zprostil radní obžaloby z laciného prodeje pozemků ve Frýdku-Místku. In: *iDnes.cz* [online]. 12. února 2019 [cit. 13. dubna 2019]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/ostrava/zpravy/rozsudek-soud-pobucky-radni-prodej-pozemku-frydek-mistek.A190212_140729_ostrava-zpravy_woj

Imunita v trestním právu

Abstrakt

Tato práce si klade za cíl čtenáři nabídnout pohled na institut parlamentní imunity v souvislosti s trestněprávní rovinou. Jedná se o téma, které často rozděluje názory jak odborníků, tak laické veřejnosti. Přesto, že se jedná o téma, na které je nejčastěji pohlíženo v ústavněprávní rovině, má vliv i na právo trestní, a to jak na trestní právo hmotné, tak i trestní právo procesní. Komplexnost tohoto tématu je zřetelná a názory na jednotlivé části nejsou jednotné, o čemž svědčí i zájem řady studentů, kteří se z mnoha různých úhlů pohledu tomuto tématu věnovali.

Všechny části práce mají za cíl toto téma přiblížit také čtenáři, který nemá vzdělání v oboru práva, ale zároveň se o toto téma zajímá, například v souvislosti se zájmem o politiku. Práce poskytuje základní vhled do tématu, pohled do jeho historie (kromě důvodu vzniku a vývoje také mapuje nejzásadnější změny, které zformovaly pojetí imunity do podoby, která je platná i v době psaní práce), srovnání tohoto institutu se základními principy fungování demokratického státu a nabízí stručný přehled toho, jak je imunita upravena ve vybraných státech Evropy. Podstatná část je věnována rozboru jednotlivých případů využití imunity. Na závěr pak práce nabízí hodnocení současné úpravy v kontextu právě rozebraných příkladů, ale také poskytuje konkrétní řešení úpravy v částech, která dle autora není v daných záležitostech ideální. Tyto návrhy úprav mají za cíl více přiblížit tento dlouhodobě vyvíjející se institut současné politicko-společenské situaci a její kultuře.

Klíčová slova

Imunita, indemnita, nestíhatelnost, beztrestnost, parlament, exempce

Immunity in criminal law

Abstract

This thesis aims to offer the reader a view of the institution of parliamentary immunity as it relates to criminal law. This topic frequently divides both the experts in criminal law and also the general public. Despite the fact that most of the time this legal issue is talked about with respect to the constitutional law it has an impact on criminal law, both the substantive criminal law and the procedural criminal law. The complexity of this topic is self-evident and opinions vary greatly across the field, which is one of the reasons why this topic is sought out quite frequently by many students who approach it from various angles.

The work is structured in a way to familiarise the reader with the necessary knowledge even if the reader is not an expert in law, but who is, for example, interested in the topic from a political perspective. The thesis covers the basic introduction to the topic, historical evolution of the institution including the legal transformations all the way up to the date this work has been finalised, squaring this institute with the basic principles of democratic state and a comparative analysis of this institute in other European countries. Important part of this thesis is dealing with specific uses of the parliamentary immunity. The conclusion of this thesis offers the analysis of the current legal form in the context of exemplary cases, but also offers a possible solution in places where the institute is not used properly. The reason for offering these solutions is to bring closer attention to the developing trend in light of the current socio-political and socio-cultural situation.

Key words

Immunity, indemnity, immunity from prosecution, impunity, parliament, exemption